

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2020

Organizácia: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu
v Levoči

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Typ hospodárenia: príspevková organizácia

Obsah

	strana
1 Identifikácia organizácie	3
2 Zhodnotenie činnosti organizácie	4
3 Ciele organizácie a prehľad ich plnenia	21
4 Rozpočet organizácie	30
4.1 Plnenie ukazovateľov rozpočtu	30
4.2 Rozbor nákladov a výnosov	35
4.3 Hodnotenie hospodárskeho výsledku	39
4.4 Prioritné projekty a ich plnenie	39
4.5 Rozbor výdavkov podľa prvkov ekonomickej klasifikácie a zdrojov	39
4.6 Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov	42
5 Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie	42
6 Podnikateľská činnosť	43
7 Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie	43
8 Zhodnotenie zamestnanosti	45
9 Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie	49
10 Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi	51
11 Záver	51
Príloha	

1 Identifikácia organizácie

Názov: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Sídlo: Štúrova 36, 054 65 Levoča

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Dátum zriadenia: 1. 1. 1999

Riaditeľ: Ing. František Hasaj

Členovia vedenia: Ing. Marián Ferko, zástupca riaditeľa - vedúci ekonomicko-hospodárskeho oddelenia

PhDr. Mária Bendíková, vedúca sekretariátu riaditeľa

Mgr. Alena Repaská, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb

Mgr. Gabriela Rerková, šéfredaktorka

Ing. Milan Heimschild, vedúci oddelenia zvukových štúdií

Ing. Ján Meluch, vedúci oddelenia tlače a expedície

IP tel.: +421 53 2451201, 202, 001

e-mail: skn@skn.sk

adresa internetovej stránky organizácie: www.skn.sk

Hlavné činnosti:

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (ďalej len „SKN“ alebo „knižnica“) ako celoštátna špeciálna knižnica poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich kultúrne, informačné, vedecko-výskumné a vzdelávacie potreby.

SKN v rámci predmetu činnosti najmä

- a) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond,
- b) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje dokumenty o slepeckom hnutí v Slovenskej republike,
- c) poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím,
- d) vyrába, vydáva, sprístupňuje a distribuuje periodické a neperiodické publikácie v špeciálnych formách
 - v Braillovom písme,
 - vo zväčšenom type písma,
 - vo zvukovom zázname,
 - v reliéfnej grafike,
 - v elektronickej forme,
- e) v oblasti svojej špecializácie poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby iným knižniciam,
- f) pôsobí ako metodické, poradenské, koordinačné a vzdelávacie centrum pre nevidiacich, slabozrakých a inak zdravotne postihnutých v Slovenskej republike,
- g) je konzervačnou knižnicou Slovenskej republiky,
- h) za odplatu poskytuje a distribuuje výrobky a pomôcky pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré súvisia s produkciou knižnice,

- i) organizuje kultúrne a odborné podujatia, výchovno-vzdelávacie podujatia, výstavy, zabezpečuje informačné vzdelávanie používateľov,
- j) v oblasti svojej pôsobnosti nadväzuje priame vzťahy s inými právnickými osobami a fyzickými osobami doma i v zahraničí a so súhlasom zriaďovateľa vstupuje do medzinárodných združení s inými pamäťovými a fondovými inštitúciami,
- k) prevádzkuje ubytovacie zariadenia vo svojej správe, ktoré sa využívajú na dočasný pobyt pre potreby knižnice, iných kultúrnych organizácií a zriaďovateľa v súlade s platnými právnymi predpismi,
- l) plní ďalšie úlohy súvisiace s činnosťou knižnice.

2 Zhodnotenie činnosti organizácie

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči má **výhradné postavenie v oblasti zabezpečovania prístupnosti k informáciám pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby s inými poruchami čítania v Slovenskej republike**. Knižničný fond SKN v prístupných formátoch predstavuje jedinečný zdroj pre šírenie literatúry, poézie, filmov a ďalších relevantných informácií v celej svojej rozmanitosti pre túto skupinu obyvateľstva.

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2020 SKN evidovala vo svojom knižničnom fonde **60 246 knižničných jednotiek** (ďalej len „kn. j.“), z toho 39 887 kn. j. zvukových dokumentov a 20 359 kn. j. dokumentov v Braillovom písme. Do knižničného fondu bolo v priebehu roka doplnených 5 332 kn. j., z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity bolo vyradených 703 kn. j.

Knižničné jednotky spolu		60 246
z toho	zvukové dokumenty	39 887
	braillovske dokumenty	20 359
Prírastok v kn. j.		5 332
z toho	zvukové dokumenty	4 220
	braillovske dokumenty	1 112
Úbytky v kn. j.		703
z toho	zvukové dokumenty	703
	braillovske dokumenty	0

Používatelia mali k dispozícii 7 293 titulov zvukových dokumentov a 3 611 titulov v Braillovom písme. Prostredníctvom digitálnej knižnice si mohli vybrať z 7 630 on-line zvukových kníh a časopisov. Okrem našej produkcie ponúkame čitateľom v digitálnej knižnici filmy obsahujúce audiokomentár pre nevidiacich z videoarchívu RTVS – Dokorán a Digitálnu fonotéku pre nevidiacich obsahujúcu digitalizované gramofónové platne z fondu Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach.

DOPLŇOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Doplňovanie knižničného fondu (ďalej len „KF“) prebiehalo **formou vlastnej výroby dokumentov vo zvukovom vyhotovení a v Braillovom písme, kúpou, povinným výtlačkom a darom**. SKN vyhotovuje spravidla 18 kópií z 1 titulu zvukovej knihy na CD vo formáte MP3 a 1 kópiu on-line vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Braillovske dokumenty sú vyhotovované v 2 exemplároch.

Akvizičná a edičná činnosť knižnice sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov.

K 31. 12. 2020 bol KF doplnený o **5 332 knižničných jednotiek**, čo predstavuje **1 038 titulov**, z toho:

Zvukové dokumenty 4 220 kn. j. (832 titulov)

- 3 754 kn. j. (366 titulov) na CD vo formáte MP3,
- 434 kn. j. (434 titulov) v on-line formáte,
- 32 kn. j. (32 titulov) povinné výtlačky.

Braillovské dokumenty 1 112 kn. j. (206 titulov)

- 1 006 kn. j. (130 titulov) v Braillovom písme,
- 67 kn. j. (67 titulov) printové dokumenty,
- 22 kn. j. (8 titulov) povinné výtlačky,
- 17 kn. j. (1 titul) dary.

V porovnaní s rokom 2019 sme v ukazovateli prírastok zaznamenali nárast o 271 kn. j. Knižnica je určenou právnickou osobou na získavanie povinného výtlačku v zmysle zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov. V rámci povinného výtlačku bolo do KF doplnených 54 kn. j. Darom sme získali 17 kn. j.

Knižničný fond pravidelne dopĺňame aj o printové dokumenty, ktoré sú svojou formou spracovania vhodné pre zdravotne postihnuté deti a mládež – zväčšený typ písma, obrázkové publikácie atď.

Porovnávací tabuľka

Ročný prírastok KF v kn. j.	2016	2017	2018	2019	2020
Zvukové dokumenty	3 751	4 074	4 206	4 029	4 220
Braillovské dokumenty	898	877	992	1 032	1 112
Spolu	4 649	4 951	5 198	5 061	5 332

V roku 2014 sme začali s postupným nahrádzaním najčítanejších zvukových kníh na audiokazetách CD nosičmi vo formáte MP3. V tejto aktivite sme pokračovali aj v hodnotenom období a zmenu nosiča sme zrealizovali u ďalších 165-tich titulov. Od roku 2014 sme takto nahradili 1 110 najčítanejších titulov.

Žánrové rozdelenie prírastku KF zvukových a braillovských dokumentov

Žáner	Počet kn. j.
Zvukové dokumenty	
Beletria pre dospelých	3 060
Náučná literatúra pre dospelých	486
Beletria pre deti a mládež	201
Náučná literatúra pre deti a mládež	7
Povinné výtlačky	32
Elektronické dokumenty	434
Dokumenty v Braillovom písme	
Beletria pre dospelých	874
Náučná literatúra pre dospelých	39
Beletria pre deti a mládež	110

Povinné výtlačky	22
Printové dokumenty	
Beletria pre deti a mládež	67
Spolu	5 332

SPRACOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Spracovanie dokumentov získaných do knižničného fondu prebiehalo priebežne automatizovane v **knižnično-informačnom systéme** (ďalej len „KIS“) **Virtua**. V KIS bolo vytvorených 1 038 bibliografických záznamov. SKN eviduje prírastky kníh v elektronickej forme. K 31. 12. 2020 bolo spracovaných v KIS Virtua 5 332 kn. j. Taktiež boli vytvorené prírastkové zoznamy a zoznam úbytkov za rok 2019. V hodnotenom období bolo vytlačených 5 332 čiarových kódov, ktorými sa označili nové prírastky zvukových a braillovských dokumentov. Zvukové dokumenty boli doplnené aj o názvové štítky v Braillovom písme. Pokračovalo sa v bibliografickom spracovávaní KF v automatizovanom systéme Libris, ktorý sa využíva pri tvorbe edičných plánov a akvizícii.

OCHRANA KNIŽNIČNÉHO FONDU

Ochranu knižničného fondu knižnica zabezpečovala správnou a presnou evidenciou výpožičiek, sledovaním dodržiavania stanovenej výpožičnej lehoty a pravidelným zasielaním upomienok po jej uplynutí. Používateľom bolo poštou odoslaných 192 upomienok.

Knihovníci sústreďovali poškodené dokumenty, mesačne spracúvali a zadávali požiadavky na ich opravu. Na pracovisku výpožičiek braillovských dokumentov bol priebežne uvoľňovaný priestor pre pribúdajúci fond braillovských kníh ich presunom do skladu. Na zasielanie braillovských dokumentov používame expedičné tašky vyrobené z PVC materiálu. Zvukové dokumenty posielame v špeciálnych prenosných kontajneroch (audiokazety) a v polyetylénových vreckách (CD nosiče).

Pokračovali sme vo výmene starých CD obalov zvukových kníh za nové DVD obaly vrátane nových popisov, čiarových kódov a označenia v Braillovom písme. Taktiež bola zrealizovaná archivácia zvukových a braillovských časopisov vydaných v SKN. Časopisy sú uložené v archíve periodík v budove na Námestí Majstra Pavla.

VYRAĐOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

V hodnotenom období bolo na základe Príkazu riaditeľa č. 2/2020 z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity vyradených 703 kn. j. zvukových dokumentov v celkovej hodnote 12 447,82 EUR. Dokumenty boli vyradené v KIS Virtua a následne zlikvidované.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičná činnosť patrí v knižnici medzi významné aktivity. Zodpovedá za ňu **akvizičná komisia**, ktorej prioritou je zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb s prihliadnutím na štruktúru, požiadavky a potreby používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájajú aj používatelia knižnice, ktorí predkladajú svoje návrhy, požiadavky a pripomienky pracovníkom výpožičných služieb. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu posilať svoje typy a námety.

Členovia akvizičnej komisie sa v hodnotenom období stretli na štyroch zasadnutiach a zadali do výroby 303 titulov, z toho 181 titulov na spracovanie do zvukového záznamu a 122 titulov na spracovanie do Braillovho písma. Na jednotlivých zasadnutiach sa hodnotilo aj plnenie edičných plánov, ktoré pozostáva zo sledovania postupu spracovania jednotlivých zadaných titulov od procesu výroby, cez bibliografické spracovanie, až po ich vydanie a zaradenie do knižničného fondu.

V roku 2020 bolo zakúpených 195 titulov čiernotlačových kníh v celkovej hodnote 2 537,16 EUR. Čiernotlačové knihy slúžia ako podklady k ďalšiemu spracovaniu kníh, ktoré sú následne vydané v Braillovom písme alebo vo zvukovom zázname.

Národná agentúra ISBN so sídlom v Slovenskej národnej knižnici v Martine prideľuje SKN bloky čísel a knižnica ich postupne priradzuje vydávaným dokumentom. Zoznamy pridelených ISBN spracovávame mesačne a zasielame ich Národnej agentúre ISBN.

V hodnotenom období bolo zaslaných 738 titulov povinných výtlačkov zvukových dokumentov Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitnej knižnici v Bratislave a 133 titulov (515 zväzkov) povinných výtlačkov braillovských dokumentov Slovenskej národnej knižnici v Martine.

BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Bibliograficko-informačnú službu pre dospelých a detských používateľov sme orientovali predovšetkým na individuálne konzultácie a poskytovanie bibliografických a faktografických informácií. **Individuálny prístup ku každému používateľovi** umožňoval upriamovať jeho pozornosť na novinky vo fonde so zreteľom na jeho žánrový záujem. Používateľom sme poskytovali **bibliografické informácie o knihách a periodikách** z našich informačných zdrojov, a to **ústne, telefonicky, elektronickou poštou a prostredníctvom internetovej služby Spýtajte sa knižnice**. Zvýšená pozornosť bola venovaná detským používateľom, pre ktorých boli pravidelne pripravované hovorené bibliografie venované novým titulom v knižničnom fonde.

Knižnica vytvárala bibliograficko-informačný aparát. O nových knihách v knižničnom fonde dostávali používatelia informácie prostredníctvom knižných noviniek uverejňovaných v periodikách vydávaných SKN a na webovej stránke knižnice. **Knižné novinky** sú tlačené aj v Braillovom písme a sú k dispozícii používateľom v priestoroch výpožičných služieb. Používatelia využívajú on-line aj tlačené katalógy kníh.

V roku 2020 bolo spracovaných päť bibliografických a informačných letákov (Louis Braille, Ľubica Kepštová, Peter Opet, Grécke báje, Partnerské vzťahy). Letáky boli vyhotovené v Braillovom písme a vo zväčšenom type písma.

METODICKÁ ČINNOSŤ

SKN sa v oblasti metodologickej činnosti orientovala najmä na zabezpečenie metodických funkcií vo vnútri knižnice, na vzájomnú spoluprácu s odbornými oddeleniami a na riešenie koncepčných a operatívnych otázok.

Metodická a poradenská činnosť bola vykonávaná taktiež **pre 29 verejných knižníc SR**, v ktorých sú zriadené **pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov**. Od roku 2015 cirkulujú v týchto knižniciach len zvukové dokumenty na CD nosičoch. K 31. 12. 2020 bolo vykonaných 75 metodických návštev zameraných na využívanie poskytnutého knižničného fondu a prácu so zdravotne postihnutými používateľmi. Prostredníctvom cirkulačných súborov bolo knižniciam dodaných 6 212 kn. j. zvukových dokumentov. Výmena cirkulačných súborov sa uskutočňuje v pravidelných štvrtročných intervaloch. Od roku 2018 posielame cirkulačné súbory do piatich vybraných knižníc poštou. Ide o knižnice, ktoré registrujú menej zdravotne postihnutých čitateľov. Posielame ich v špeciálnych, na mieru vyrobených expedičných taškách, do ktorých sa zmestí 10 zvukových kníh na CD nosiči.

Pracoviská pre ZP používateľov evidovali 874 používateľov a zrealizovali celkovo 19 564 výpožičiek. Tieto štatistické údaje čerpáme z výkazov, ktoré nám vyhodnocujú a posielajú jednotlivé verejné knižnice.

Na základe požiadaviek knižníc sme operatívne pripravovali mimoriadne cirkulačné súbory obsahujúce najmä detskú a mládežnícku literatúru, komentované filmy a cudzojazyčnú literatúru.

V hodnotenom období boli vypracované nasledujúce ročné výkazy: Ročný výkaz o knižnici a Ročný výkaz o neperiodických publikáciách. Taktiež boli doplnené a zaktualizované údaje pre súborný katalóg periodík SR pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave.

KNIŽNIČNÉ SLUŽBY

Pracoviská výpožičiek zvukových a braillovských dokumentov, zásielková služba a komunitné centrum – čítareň sídli v budove na Námestí Majstra Pavla 32. Používateľom je v týchto historických priestoroch k dispozícii aj vzácny fond ručne prepisovaných braillovských kníh, ktorý obsahuje viac

ako 1 000 zväzkov. Výpožičné služby detskej a mládežníckej literatúry poskytujeme v hlavnej budove na Štúrovej ulici 36. Na tomto pracovisku majú mladí čitatelia k dispozícii počítač s hlasovým výstupom a čítaciu lupu taktiež s hlasovým výstupom. Tento priestor slúži aj na organizovanie kultúrno-výchovných podujatí pre mladšiu vekovú kategóriu.

SKN poskytovala **absenčné a prezenčné výpožičky, ústne faktografické a bibliografické informácie**. Pokračovala v **zásielkovej službe zvukových a braillovských dokumentov** používateľom na Slovensku i v zahraničí a v **cirkulačnej výpožičnej službe prostredníctvom pracovísk pre zdravotne postihnutých vo verejných knižniciach**. Pre levočských starších a imobilných používateľov zabezpečovala pravidelnú týždennú **donášku kníh do domu**. Záujemcom o **digitálnu knižnicu** boli po splnení podmienok registrácie sprístupňované on-line zvukové knihy a časopisy z webovej stránky SKN.

POUŽÍVATELIA

K 31. 12. 2020 knižnica registrovala 1 167 aktívnych používateľov (z toho 126 používateľov do 15 rokov), čo je o 31 používateľov viac ako v roku 2019. Zaregistrovali sme 68 nových používateľov. Služby digitálnej knižnice aktívne využívalo 480 používateľov, v porovnaní s rokom 2019 je to o 69 používateľov viac.

Porovnávací tabuľka

Aktívni používatelia	2016	2017	2018	2019	2020
Počet aktívnych používateľov	986	1 109	1 119	1 136	1 167
z toho používatelia do 15 rokov	102	103	100	108	126

VÝPOŽIČKY

Knižnica poskytuje základné aj špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Služby sa zakladajú na princípe rovnosti prístupu pre všetkých, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie. Krásna literatúra je uložená abecedne podľa autora, náučná literatúra je uložená podľa zásad medzinárodného desatinného triedenia.

K 31. 12. 2020 knižnica vypožičala 16 619 zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2019 o 1 545 menej), 33 353 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (v porovnaní s rokom 2019 o 6 656 viac), 8 600 braillovských dokumentov (v porovnaní s rokom 2019 o 1 719 menej), 6 212 zvukových dokumentov pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (v porovnaní s rokom 2019 o 138 viac) a 46 periodík. Knižnica celkovo zrealizovala 64 830 výpožičiek, v porovnaní s minulým rokom je to o 3 518 výpožičiek viac.

SKN vykonala 31 678 výpožičných transakcií, z toho 24 041 tvorili absenčné výpožičky a 7 637 predĺženie výpožičnej lehoty. Vrátených bolo 22 340 dokumentov.

Porovnávací tabuľka

Výpožičky	2016	2017	2018	2019	2020
Zvukové dokumenty	19 476	20 336	19 937	18 164	16 619
Zvukové dokumenty do verejných knižníc	4 424	5 966	6 560	6 074	6 212
Braillovské dokumenty	11 171	10 557	10 626	10 319	8 600
Elektronické dokumenty	26 549	32 257	29 165	26 697	33 353
Periodiká	15	36	29	58	46
Spolu	61 635	69 152	66 317	61 312	64 830

Zásielkovou službou, prostredníctvom ktorej sa zvukové a braillovské dokumenty dostanú k používateľom na celom Slovensku a do zahraničia sme zaslali 4 991 zásielok (z toho 3 777 zásielok zvukových dokumentov a 1 214 zásielok braillovských dokumentov). V porovnaní s rokom 2019 sme odoslali o 808 zásielok menej. Zvukové dokumenty sú zasielané v polyetylénových vreckách, pričom každé takéto vrecko obsahuje spravidla 3 zvukové knihy. V roku 2020 bolo poštou odoslaných viac ako 13 500 zvukových kníh. Braillovské dokumenty sú zasielané v špeciálnych brašniach, v hodnotenom období sme používateľom odoslali takmer 4 300 zväzkov braillovských kníh.

Donáškovou službou, ktorá sa realizuje raz týždenne, bolo levočským používateľom dodaných 542 kníh v Braillovom písme v počte 2 225 zväzkov a 333 zvukových kníh.

Výpožičný čas

Výpožičné služby	deň	hodiny
Zásielkové	pondelok – piatok	07.00 – 15.00 hod.
Absenčné, prezenčné, čítareň pre dospelých používateľov	pondelok, štvrtok	08.00 – 16.00 hod.
	utorok, streda	08.00 – 15.00 hod.
	piatok	08.00 – 14.00 hod.
Absenčné, prezenčné pre deti a mládež	pondelok	09.00 – 15.00 hod.
	utorok, streda, štvrtok	09.00 – 16.00 hod.
	piatok	09.00 – 13.00 hod.

NÁVŠTEVNOSŤ

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne.

SKN evidovala spolu 27 585 návštevníkov (v porovnaní s minulým rokom je to o 2 500 menej), z toho 1 774 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 8 562 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 16 619 návštevníkov, 112 využilo služby čítárne a 518 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

DIGITÁLNA KNIŽNICA

Každým rokom sa kladie väčší dôraz na využívanie vzdialeného prístupu k informačným zdrojom a databázam SKN. Medzi naše najvyužívanejšie služby patrí **sprístupňovanie zvukových kníh a časopisov v digitálnej forme prostredníctvom webového sídla knižnice a mobilnej aplikácie SKN Corvus**. Digitálna knižnica je navrhnutá tak, aby spĺňala všetky štandardy na sprístupnenie informácií a údajov pre zrakovo postihnutých.

V roku 2020 sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v Bratislave **sprístupnili učebnice, pracovné zošity a povinnú literatúru pre základné školy vo formáte PDF** s možnosťou sťahovania týchto dokumentov, ich vyhľadávania a triedenia. Spolu sme sprístupnili 253 dokumentov podľa požiadaviek Spojenej školy internátnej v Levoči a Spojenej školy internátnej pre žiakov so zrakovým postihnutím v Bratislave. Mnohé z nich boli prelinkované so zvukovou verziou kníh a s katalógom kníh v Braillovom písme. Knihy povinného čítania boli doplnené zvukovou verziou, ktorá vznikla vygenerovaním súborov MP3 v syntetickej reči.

Podľa doteraz zistených informácií na žiadnej inej webovej stránke na Slovensku nie sú pre zdravotne znevýhodnených používateľov k dispozícii prístupné digitálne učebnice s možnosťou ich stiahnutia v takomto rozsahu, prípadne vo zvukovej podobe. V prípade pozitívnej odozvy od našich používateľov budeme v sprístupňovaní učebníc pokračovať.

V roku 2020 sme sa zamerali na kontrolu zvukových kníh v digitálnej knižnici. Porovnávali sme zvukové knihy zverejnené na webovej stránke SKN s knihami v archíve originálov zvukových dokumentov. Chýbajúce knihy sme sprístupnili na webovej stránke knižnice. V tejto aktivite budeme pokračovať aj v roku 2021.

Knižnično-informačné služby digitálnej knižnice zahŕňajú realizáciu úkonov, vďaka ktorým môžu používatelia počúvať zvukové knihy a časopisy z webovej stránky, ankety a hlasovania, na základe ktorých pribúdajú zvukové knihy do digitálnej knižnice, konzultácie k službám digitálnej knižnice, zasielanie časopisov v e-mailovom a CD balíku a referenčné služby.

V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 562 zvukových kníh a časopisov. V porovnaní s minulým rokom je to o 158 viac. K 31. 12. 2020 digitálna knižnica obsahovala 7 636 zvukových kníh a časopisov.

V roku 2020 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice 33 353 elektronických súborov. V porovnaní s minulým rokom je to o 6 656 súborov viac.

Pokračovali sme v budovaní archívu časopisov SKN v textovej forme s fulltextovým vyhľadávaním. Na webovej stránke SKN bolo sprístupnených 12 druhov časopisov vydávaných SKN, ktoré obsahovali 18 618 článkov s plnotextovým vyhľadávaním.

Počas roka 2020 využívalo digitálnu knižnicu SKN **480 aktívnych používateľov**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 69 viac.

Porovnanie využitia digitálnej knižnice

Rok	Počet kníh a časopisov k 1. 1.	Počet kníh a časopisov k 31. 12.	Prírastok kníh a časopisov	Knihy DRM/MP3 k 1. 1.	Knihy DRM/MP3 31. 12.	Prírastok kníh DRM/MP3
2016	4 750	5 555	805	4 282	5 017	720
2017	5 555	6 200	645	5 017	5 581	564
2018	6 200	6 670	470	5 581	5 978	397
2019	6 670	7 074	404	5 978	6 286	308
2020	7 074	7 636	562	6 286	6 725	439

Rok	Počet zaslaných digitálnych objektov	Objem stiahnutých dát (GB)
2016	29 966	6 700
2017	32 257	6 400
2018	23 721	7 400
2019	26 697	7 800
2020	33 353	8 800

WEBOVÁ STRÁNKA KNIŽNICE – www.skn.sk

Webová stránka, spĺňajúca štandardy prístupnosti, je dôležitým informačným zdrojom, na ktorej sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o činnosti knižnice, pripravovaných podujatiach či iných aktivitách. Zjednodušená web stránka, optimalizovaná pre mobilné zariadenia m.skn.sk výrazne uľahčuje využívanie digitálnej knižnice. V súvislosti s platnou legislatívou sme na webovej stránke prijali potrebné opatrenia v oblasti ochrany osobných údajov.

Webová stránka knižnice v roku 2020 zaznamenala 43 627 návštev od 16 619 návštevníkov, ktorí spolu navštívili 265 571 podstránok.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Knižnica okrem odborných činností a služieb pripravila pre svojich používateľov a verejnosť rôzne kultúrno-spoločenské aktivity. V roku 2020 bolo zorganizovaných 24 podujatí. Zúčastnilo sa ich 518 návštevníkov. Plánované podujatia, ktoré neboli zrealizované pre prijaté opatrenia súvisiace s pandemiou choroby Covid-19 budú zrealizované v náhradných termínoch.

P.č.	Termín	Forma	Názov podujatia	Cieľová skupina	Počet
1.	január	Výstava	211. výročie narodenia Louisa Brailla	čitateľská verejnosť	57
2.	20. 1.	Zážitkové čítanie	Zážitkové čítanie – predstavenie knihy Opica Škorica opäť vystrája – nové veselé rozprávky o slušnom správaní (v Braillovom písme) pre žiakov Špeciálnej školy internátnej v Levoči	ZP deti	13
3.	23. 1.	Workshop	Predstavenie Louisa Brailla, tvorca slepeckého písma, spojené s čítaním úryvkov z knihy Margaret Davidsonovej Život Louisa Brailla	ZP mládež	22
4.	24. 1.	Exkurzia	„Keškári“ z východného Slovenska	verejnosť	27
5.	27. 2.	Hodina literatúry	Hodina literatúry v knižnici – Rozhlasová hra v knižničnom fonde SKN pre žiakov II. stupňa Spojenej školy internátnej v Levoči	ZP mládež	21
6.	6. 2.	Beseda	Beseda s Ľubicou Kepšovou , šéfredaktorkou detského časopisu Slniečko	ZP deti	25
7.	6. 2.	Informačná výchova	Partnerské vzťahy – rovesnícka preventívna debata s aktivistami občianskeho združenia Mladí ľudia a život zo Spišskej Novej Vsi	ZP mládež	17
8.	6. 2.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hostka: Ľubica Kepšová , šéfredaktorka detského časopisu Slniečko	členovia a priaznivci LK	10
9.	12. 2.	Hodina literatúry	Hodina literatúry v knižnici – grécke báje pre žiakov Spojenej školy internátnej v Levoči	ZP deti	11
10.	20. 2.	Zážitkové čítanie	Zážitkové čítanie: predstavenie knihy Gerda – príbeh veľryby (v Braillovom písme s reliéfnymi obrázkami) pre žiakov Špeciálnej školy internátnej v Levoči	ZP deti	17
11.	26. 2.	Hodina hudobnej výchovy	Hodina hudobnej výchovy v knižnici – Jazz v digitálnej fonotéke SKN v spolupráci s učiteľom hudby Vladimírom Tomkom pre žiakov Spojenej školy internátnej v Levoči	ZP žiaci 6. – 9. roč.	21
12.	27. 2.	Koncert	Koncert speváčky, načítavateľky zvukových kníh pre nevidiacich Kristíny Prekopovej a klaviristu Eduarda Kostelníka	čitateľská verejnosť	38
13.	4. 3.	Vzdelávací seminár / TSK	Digitálna fonotéka pre nevidiacich a jej využívanie v praxi. Predstavenie fonotéky v Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove v spolupráci s Krajským strediskom Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Prešove	ZP čitatelia, čitateľská verejnosť	18
14.	4. 3.	Exkurzia / TSK	Prešovská univerzita v Prešove, študenti špeciálnej pedagogiky I. skupina	študenti VŠ	24
15.	4. 3.	Exkurzia / TSK	Prešovská univerzita v Prešove, študenti špeciálnej pedagogiky II. skupina	študenti VŠ	20
16.	5. 3.	Beseda / TSK	Beseda s Vincentom Lapšanským , autorom historických románov a povestí a legiend z východného Slovenska	čitateľská verejnosť	10
17.	február marec	Exkurzie v Izbe Mateja Hrebendu	Exkurzie v Izbe Mateja Hrebendu pri príležitosti 140. výročia úmrtia Mateja Hrebendu , nevidiaceho širiteľa knižnej kultúry	čitateľská a ostatná verejnosť	78
			od 10. marca pre pandémiu choroby Covid-19 zákaz realizácie hromadných kultúrnych a spoločenských podujatí		
18.	19. 6.	Exkurzia	Členovia Rázusovie klubu spisovateľov, Liptovský Mikuláš	členovia klubu	7

19.	26. 6.	Exkurzia	Zástupcovia samosprávy mesta Hnúšťa a občianskych združení pôsobiach na území Banskobystrického samosprávneho kraja	zástupcovia samosprávy a tretieho sektora	6
20.	10. 9.	Beseda	Beseda a autorské čítanie so spisovateľkou Alenou Stašíkovou Galvánkovou	čitateľská verejnosť	19
21.	15. 9.	Zápis prvákov do knižnice	Naučme sa čítať – zápis prvákov do knižnice	ZP deti	9
22.	15. 9.	Detská čitateľská súťaž	Vyhodnotenie 16. ročníka detskej čitateľskej súťaže Sovička	ZP deti	13
23.	23. 9.	Beseda	Beseda s Petrom Opetom , hudobníkom, autorom série kníh pre mládež Život Adama	ZP deti a mládež	24
24.	23. 9.	Detská čitateľská súťaž	Vyhlásenie 17. ročníka detskej čitateľskej súťaže Sovička	ZP deti	11
			od 15. októbra pre pandémiu choroby Covid-19 zákaz realizácie hromadných kultúrnych a spoločenských podujatí		
Spolu: 518 návštevníkov					

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

SKN v roku 2020 **vydala 18 titulov časopisov v šiestich formátoch** prístupných vnímaniu osôb so zrakovým a iným zdravotným postihnutím, a to:

- v Braillovom písme,
- vo zväčšenom type písma,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 na CD nosičoch,
- vo zvukovom zázname vo formáte WMA DRM 10 cez webové rozhranie – audioweb,
- v textovom formáte (TXT, RTF) na CD nosičoch – CD balíček,
- v textovom formáte (TXT, RTF) elektronickou poštou – e-mailový balíček.

Časopisy rokmi obsahovo i formálne vyprofilované vychádzajú v rôznej periodicite – ako dvojtyždenníky, mesačníky, dvojmesačníky a štvrťročníky. Niektoré tituly vychádzajú vo viacerých formátoch (v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma, aj vo zvukovom zázname).

Prehľad vydávaných periodík:

NOVÝ ŽIVOT – kmeňový a najstarší časopis pre zrakovo hendikepovaných, vychádza od roku 1949 a predstavuje ich život vo všetkých jeho podobách. Prináša aktuálne informácie zo života základných organizácií Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, mapuje ich voľnočasové aktivity, záľuby. Prináša novinky z oblasti legislatívy, kompenzačných pomôcok, uverejňuje výročia jubilantov, nekrológy, príspevky o živote nevidiacich v zahraničí, krížovky, štvorsmerovky, aktuálne knižné novinky z knižničného fondu SKN. 12 čísel ročne, ročné predplatné 3 €.

VIERKA – časopis adresovaný ženám. Je informačným zdrojom o činnosti, záujmoch a potrebách zrakovo a inak postihnutých žien. Pravidelne sa v ňom objavujú autorské články z oblasti praktického poradenstva (recepty, ručné práce, praktické rady do domácnosti, móda). ale aj ankety, rozhovory so ženskými osobnosťami s hendikepom aj bez, obsahuje tiež rubriky o zdraví a zdravej výžive, krížovky na voľný čas, príbehy nevidiacich, slabozrakých aj inak zdravotne postihnutých žien a pod.). 6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

MLADOST – časopis pre mládež prináša autorské príspevky, aj od mladých dopisovateľov, z ich života a aktivít (cestovanie, štúdium, dovolenky), knižné tipy na čítanie, súťaže, kvízy a pod. 6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

NÁDEJ – ekumenický časopis, určený najmä všetkým kresťanom, je zameraný na náboženské aktivity a aktuality. 4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER – časopis o literatúre, umení a kultúrnom dianí doma i v zahraničí. Obsahuje prevzaté aj autorské články o slovenských i svetových literárnych tvorcoch, ale aj filmových a divadelných umelcoch, prináša recenzie literárnych diel, upútavky na literárne diela, preklady, divadelné premiéry aj nové filmy, ukážky z poetických a prozaických literárnych diel. Pripomína jubileá významných domácich i zahraničných osobností kultúrneho života, sú v ňom obsiahnuté aj rubriky o architektúre či filozofii. V Literárnej dielni vytvára priestor autorskej tvorbe zrakovo postihnutých. 6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

ŠACH – časopis pre zrakovo postihnutých šachistov, obsahuje príspevky zo šachových súťaží a turnajov, analýzy a informácie z domáceho i zahraničného šachového diania. 4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

PRAMEŇ – časopis, v ktorom je obsiahnutý blok o nevidiacich s autorskými rozhovormi, reportáže interných redaktorov aj externých spolupracovníkov. Každoročne je jeho súčasťou zvukový seriál zo života zrakovo postihnutých na rôzne, vopred plánované témy. Obsahuje tiež pestrý výber prevzatých článkov z rôznych informačných zdrojov. 24 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

ROZHLADY – jediný monotematicky ladený časopis zameraný na rôzne zaujímavé sféry života, významné udalosti, výročia, historické medzníky či osobnosti. 8 čísel ročne, ročné predplatné 2 €,

NOVET – časopis približujúci novinky z oblasti vedy (astronómia, botanika, zoológia) a techniky (IT technológie – mobily, internet, počítače). Informuje aj o novinkách v oblasti vývoja kompenzačných pomôcok pre osoby so zrakovým postihnutím a pod. 6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

POHYB – časopis pre aktívnych športovcov a milovníkov športu. Obsahuje blok zo športového diania zrakovo a inak zdravotne postihnutých, ale tiež informácie a rozhovory so známymi úspešnými športovcami, funkcionármi slovenského a svetového športu, informuje o úspechoch a oceneniach športovcov. 12 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

AKORD – časopis o hudobnom dianí doma i v zahraničí z oblasti vážnej i populárnej hudby, zachytáva aktuálne hudobné festivaly aj hudobné ocenenia, prináša interview s populárnymi interpretmi, sleduje výročia hudobných skladateľov a iných osobností hudobného priemyslu. 4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

DOTYKY – časopis pre profesionálnych nevidiacich masérov poskytujúci informácie z oblasti liečebnej rehabilitácie, fyzioterapie, ale aj zdravého životného štýlu. 4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

ŽIVOT – časopis zostavený z vybraných článkov viacerých čísel týždenníka Život (vychádzajúceho pre vidiacu verejnosť). 12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

SLOVENKA – časopis zostavený z vybraných článkov viacerých čísel týždenníka Slovenka (vychádzajúceho pre vidiacu verejnosť). 12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

ZDRAVIE – časopis zostavený z vybraných článkov mesačníka Zdravie (vychádzajúceho pre vidiacu verejnosť). 12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

DIABETIK – časopis zostavený z vybraných článkov odborného dvojmesačníka Diabetik (vychádzajúceho pre vidiacu verejnosť). 6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

PRIEZOR – spojená verzia časopisov Nový život a Vierka, pozostávajúca z výberu dvoch aktuálnych čísel mesačníka Nový život a identickej braillovskej verzie ženského dvojmesačníka Vierka. 6 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

ZEM&VEK – úplná textová verzia geopolitického a kultúrneho mesačníka (vychádzajúceho pre vidiacu verejnosť). 12 čísel ročne, ročné predplatné ako súčasť CD balíčka 5 €, v e-mailovom balíčku 4 €.

Audioweb – zvukové záznamy vo formáte WMA DRM 10:

NOVÝ ŽIVOT, NOVET, PRAMEŇ, NÁDEJ, POHYB, AKORD, ROZHĽADY, DOTYKY, ŽIVOT, ZDRAVIE, SLOVENKA, DIABETIK. Zvukové časopisy sú prístupné na webovej stránke v chránenom systéme vo formáte WMA DRM 10. Každý predplatiteľ audiowebu musí byť registrovaným čitateľom knižnice a je mu pridelená licencia na počúvanie a sťahovanie časopisov. Jednotlivé čísla periodík sú prístupné na webovej stránke priebežne podľa uzávierok. Ročné predplatné 1 €.

E-mailový balíček – textový formát (TXT, RTF) elektronickou poštou:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOST', NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK*, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané priebežne podľa uzávierok na e-mailovú adresu predplatiteľa. Ročné predplatné 4 €.

*časopis ZEM&VEK sprístupňujeme v plnom rozsahu po technickej úprave

CD balíček – textový formát (TXT, RTF) na CD nosičoch:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOST', NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané mesačne podľa uzávierok na CD nosiči. Ročné predplatné 5 €.

Prehľad vydávaných časopisov podľa prístupného formátu a nákladu

Názov časopisu	Náklad v ks					
	Braillovo písmo	Zväčšený typ písma	MP3 CD	Audioweb	CD balíček	E-mailový balíček
Nový život	126	x	111	66	6	76
Vierka	101	x	x	x	6	76
Mladosť	73	x	x	x	6	76
Nádej	46	x	34	66	6	76
Kultúrno-liter. výber	50	x	x	x	6	76
Šach	15	14	x	x	6	76
Prameň	x	x	121	66	x	x
Rozhľady	x	x	39	66	6	76
Novet	x	x	25	66	6	76
Pohyb	x	x	18	66	6	76
Akord	x	x	16	66	6	76
Dotyky	x	x	22	66	6	76
Priezor	x	136	x	x	x	x
Život	x	x	56	66	x	x
Slovenka	x	x	49	x	x	x
Zdravie	x	x	66	66	x	x
Diabetik	x	x	40	x	x	x
Zem&Vek	x	x	x	x	6	76

Tržby za vlastné výrobky – z predplatného za časopisy predstavovali sumu 3 244,75 eur, čo je oproti roku 2019 o 232,07 eur menej a z predaja kalendárov sumu 1 769,99 eur, čo je oproti roku 2019 o 8,57 eur viac.

Ročné predplatné za časopisy sa pohybuje v rozpätí **od 1,50 do 5 eur** za jeden časopis, za časopisy zlúčené v CD balíčku, na audiowebe a v e-mailovom balíčku **od 1 do 5 eur**.

Časopisy si predplatilo celkom 497 abonentov, čo je o 23 menej ako v roku 2019.

Redakcia v kmeňovom časopise Nový život uverejňovala aktuálne, obsahovo široké spektrum spravodajstva o živote a zo života zrakovo znevýhodnených ľudí. Boli to články o aktivitách zrakovo postihnutých doma i v zahraničí, zahŕňali ich klubovú činnosť, informácie o kompenzačných pomôckach, legislatíve, kultúrnych podujatiach, jubilantoch, nekrológy, aktuality zo života škôl aj inštitúcií pre nevidiacich v rámci Slovenska – konkrétne základných škôl pre nevidiacich v Levoči a Bratislave, Rehabilitačného strediska pre zrakovo postihnutých v Levoči či Spojenej školy internátnej v Levoči. Šlo o autorské príspevky šéfredaktorky a interných redaktorov, ale aj od širokého okruhu dopisovateľov a externých spolupracovníkov. Články odzrkadľovali aktuálne dianie v základných organizáciách Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, hoci v oklieštených a sťažených podmienkach pandémie, týkali sa plánovaných klubových aktivít, z ktorých sa, žiaľ, mnohé neuskutočnili..., ale prostredníctvom príbehov mapovali aj osobné zážitky či skúsenosti čitateľov z fungovania v obmedzených podmienkach.

Vhodným zdrojom informácií sú každoročne členské a výročné členské schôdze základných organizácií Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, bilancujúce činnosť základných organizácií za uplynulé obdobie, tie sa však kvôli pandemickým opatreniam vlády neuskutočnili. Perspektívne boli ich termíny presunuté do nasledujúceho roka. Účasť na nich býva za normálnych okolností vždy vhodnou príležitosťou propagovať periodiká vydávané SKN. Redaktori na schôdzach približujú obsah jednotlivých časopisov v snahe získať nových predplatiteľov, aj z radov mladších, a udržať a motivovať pôvodných.

Každé z čísel tohto najstaršieho časopisu pre nevidiacich a slabozrakých obsahuje rubriky ako Sociálno-právne rady, Blahoželáme, Nezabúdame na nich, Viete, že..., Napísali ste nám, Viete po slovensky?, Nevidiaci v zahraničí, Z redakčnej kuchyne, Inzeráty, Krížovky, Štvorsmerovky aj Knižné novinky. Medzi nosné patrili v roku 2020 články o zaujímavých osobnostiach z radov aktívnych zrakovo hendikepovaných. Priniesli reportáže o zrakovo znevýhodnenej paralympionike Henriete Farkašovej a jej navádzačke Natálii Šubrtovej, ktoré boli ocenené za výnimočnú reprezentáciu Slovenska a dosahovanie mimoriadnych športových výsledkov na medzinárodných podujatiach. Taktiež o vydaní novej básnickej zbierke Mám za sklom Lennonovu fotku levočskej nevidiacej autorky Želmíry Zemčákovej (pracuje ako korektorka v SKN), nominovanej na ocenenie Debut roka vyhlásený Knižnou revue.

Z ďalších možno spomenúť článok o sedemnástich najlepších braillistoch Slovenska, jubilujúcom Múzeu špeciálneho školstva v Levoči, ale aj článok pripomínajúci desaťročnicu zvukových časopisov v SKN a pripomenutie 17. výročia, odkedy bol zrealizovaný 18-miliónový grant (v korunách) japonskej vlády vo zvukových štúdiách SKN. V rubrike Sociálno-právne rady sa objavovalo pravidelne poradenstvo, ktoré usmerňuje a pomáha nevidiacim zorientovať sa v legislatívnych zmenách a novinkách. Časopis Nový život prichádzal pravidelne s informáciami o pripravovaných aktivitách a podujatiach v SKN. Rovnako výrazne dominovali inšpirujúce príbehy z pera nevidiacich a slabozrakých prispievateľov Nového života. Pravidelne v ňom nechýbajú avíza, ktoré periodicky upozorňujú čitateľov na termíny vydania najbližších čísel jednotlivých časopisov s upútavkami na ich obsah.

V roku 2020 boli podmienky napĺňania tohto, ako aj iných autorsky ladených periodík, kvôli pandémie veľmi náročné. Napriek tomu mesačník prinášal články z prostredia nevidiacich (evidujeme na základe ohlasov) na čitateľsky zaujímavej úrovni. Intenzívnejšia spolupráca s externými spolupracovníkmi umožnila pokryť širokú oblasť tém aj celoslovenský záber jednotlivých aktivít, ktoré sa výnimočne, v rámci uvoľnenia opatrení, vyskytli. Mesačník informoval aj o aktuálnej situácii počas korony v organizáciách združujúcich zrakovo postihnutých. Naplnenie časopisov podliehalo sťaženým možnostiam výjazdov, napriek tomu všetky časopisy vychádzali v riadnych termínoch podľa celoročne stanoveného harmonogramu.

Väčšina uvedených periodík vychádza v tunajšej knižnici už niekoľko desiatok rokov, v priebehu nich sa výšpecifikoval a postupne oživoval aj ich obsah a forma. Z ich bohatej a rôznorodej ponuky si môže každý čitateľ vybrať to, čo zodpovedá jeho okruhu záujmov. Ide o oblasť vedy a techniky, kultúry, športu, zdravia, sú to časopisy pre ženy, mladých, veriacich, profesionálnych masérov, ale aj populárny monotematický časopis Rozhľady so sondou do rôznych oblastí života. Pre slabozrakých čitateľov už takmer polstoročie vychádza časopis Priezor vo zväčšenom type písma a tiež Šach, ktorý má medzi nevidiacimi odozvu aj z dôvodu, že ide o šport preferovaný aj medzi nevidiacimi.

Od roku 2002 prináša redakcia aj mesačný, resp. dvojmesačný výber článkov z časopisov určených pre vidiacu verejnosť, ktoré sú taktiež žiadané. Ide o časopisy Život, Slovenka, Zdravie, Diabetik a Zem&vek.

Takmer 50-ročný zvukový časopis Prameň priniesol v roku 2020 seriál na tému Nevidiaci v rodine približujúci starostlivosť o nevidiaceho člena rodiny pohľadom rodičov, súrodencov, priateľov. Ako motivujúci prvok týchto zvukových reportáží vyznieva samostatnosť a obdivuhodná aktivita ľudí fungujúcich bez pomoci zraku, ktorá v mnohom inšpiruje aj iných. Časopis okrem Bloku o nevidiacich zahŕňa rôznorodé články preberané z internetu, novín a časopisov.

Monotematický časopis Rozhľady ponúkol v ôsmich vydaniach svojim čitateľom zaujímavé témy s dôrazom na výročia významných podujatí či inštitúcií, historické témy, ale aj súčasnosť: Históriu Oscarov, tému Slovenské technické pamiatky, 100. výročie Slovenského národného divadla, Slávne väznice, aktuálnu problematiku separovania odpadov v sérii článkov Kam so smetami, inšpirujúce články o letcoch – Nebeskí jazdci, z histórie to boli zaujímavosti o križiackych výpravách a šľachtických rodoch.

Ženský dvojmesačník Vierka priniesol v šiestich číslach rozhovory so známymi a úspešnými ženami rôznych profesií, obľúbené príbehy zo života nevidiacich, praktické rady do domácnosti, technické novinky do domácnosti, články o módných trendoch, novinkách v kozmetike a neodmysliteľné recepty aj od nevidiacich čitateľiek. V každom druhom čísle nechýbala krížovka.

Novet, časopis o vede a technike vychádza už 30 rokov. Prezrádza viac o zdatnosti nevidiacich a slabozrakých pri používaní počítačov, mobilov a iných technických aplikácií a noviniek. Články o vesmíre, poznatky z oblasti biológie, výskumu, archeológie rozširujú rozhľad a informovanosť zrakovo znevýhodnených používateľov v tejto oblasti.

SKN myslí aj na slabozrakých čitateľov, pre ktorých sú určené dve periodiká: Priezor (od roku 1970) a Šach (od roku 2012) vychádzajú vo zväčšenom type písma.

Priezor pozostáva z výberu článkov dvoch čísel Nového života a kompletnej verzie braillovského vydania ženského časopisu Vierka.

Šach je identickou kópiou braillovského vydania tohto časopisu. Prináša správy zo šachových turnajov, aktuálny rebríček najlepších hráčov na Slovensku a viaceré zaujímavé šachové partie.

Krížovky, štvorsmerovky, príloha pre lúštitel'ov II, vychádza sporadicky ako bezplatná príloha pre čitateľov braillovského vydania Nového života a pre slabozrakých ako príloha časopisu Priezor. Nakoľko sa prvé vydanie krížovkárskej prílohy stretlo s pozitívnym ohlasom, chceme ju v budúcnosti čitateľom opäť ponúkať spolu s Receptárom (v minulosti už vyšiel ako súbor domácich i svetových receptov na pečenie, varenie a prípravu iných pokrmov, vrátane rád do kuchyne).

V septembri vyšla Ponuka periodík na rok 2021 (sútláč Braillovho písma a zväčšeného typu písma), ktorú spolu s poštovou poukážkou dostáva zadarmo každý aktuálny predplatiteľ časopisov, okrem toho všetky krajské strediská Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska i 29 verejných knižníc na Slovensku, v ktorých fungujú oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých čitateľov.

Redakčný fotoarchív priebežne aktualizujeme, dopĺňame o snímky z rôznych podujatí s nevidiacimi a slabozrakými.

Redakcia už niekoľko rokov pravidelne informuje o vydávaní jednotlivých časopisov pre nevidiacich a slabozrakých aj prostredníctvom uverejňovania avíz na Facebooku. Propaguje na ňom aj literárny klub a ďalšie podujatia v kompetencii redakcie.

Práve redakcia stála aj pri zrode benefície Združenia priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči pod názvom Museum Charity Night. Keďže sa vlani kvôli pandémie jej ďalší ročník neuskutočnil, ani redakcia, ako tradične, na podujatí neparticipovala.

Výstava Fragmenty z prírody je ďalšou aktivitou, ktorú redakcia pravidelne v rámci cyklu výstavných aktivít nevidiacim každoročne ponúka v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši. Ani tá sa z dôvodu sprísnených hygienických opatrení v čase koronakrízy neuskutočnila. Redakcia výstavu každoročne sprostredkúva v rovnakom termíne aj základnej škole pre nevidiacich v Levoči.

Každý rok prejde výrobnými oddeleniami i ostatnými priestormi SKN v rámci exkurzií množstvo nevidiacich, slabozrakých, ale aj vidiacich návštevníkov z celého Slovenska. Šéfredaktorka využívala túto príležitosť nielen na informovanie o periodikách a práci v redakcii, ale ponúkala tiež možnosť objednať si predplatné na časopisy a kalendáre pre nevidiacich. V minulom roku musela redakcia aj tieto aktivity obmedziť.

Redakcia pracovala v 4-členom zložení (šéfredaktorka, traja redaktori, z toho jeden nevidiaci). Na zostavovaní troch časopisov – Nádej, Dotyky a Šach sa podieľali traja osvedčení externí spolupracovníci redakcie.

KALENDÁRE

Redakcia zostavuje a pripravuje do tlače **kalendáre na príslušný kalendárny rok**. Na rok 2021 SKN vydala tieto kalendáre:

- **stolový kombinovaný** (sútlač Braillovo písmo a zväčšená čiernotlač), cena za kus 2,50 €,
- **stolový čiernotlačový** (téma smiech a humor), cena za kus 2 €,
- **veľký braillovský** (obsahuje kalendárium, tyflogický a historický kalendár, adresár inštitúcií a organizácií pre ZP), cena za kus 1 €,
- **nástenný reliéfny** (téma zvony, zvonky, zvonice) so zvukovou prílohou na CD, cena za kus 4 €,
- **cirkevný**, cena za kus 1 €,
- **jednolistový** (súčasť braillovského vydania časopisu Nový život).

Už niekoľkokrát bola inštitúcia za stolové i nástenné reliéfne kalendáre ocenená Klubom fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov a Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici a na jej konte je dosiaľ osem ocenení v prestížnej súťaži slovenskej kalendárovej tvorby „Najkrajší kalendár Slovenska“ s tematikou mostov, hodín, stavebných slohov či života nevidiacich v karikatúrach.

REDAKČNÁ RADA

Ešte v roku 2019 sa vedenie SKN rozhodlo po 59 rokoch redakčnú radu, fungujúcu ako poradný orgán riaditeľa, zrušiť. Kým v minulosti v redakcii pracoval iba jeden redaktor, členovia redakčnej rady suplovali ďalších tým, že sa aktívne spolupodieľali na tvorbe a obsahu časopisov pre nevidiacich vlastnými príspevkami. Keďže je redakcia už dlhodobo zastúpená štyrmi redaktormi aj disponuje širokým okruhom dopisovateľov, fungovanie redakčnej rady stratilo svoju pôvodnú funkciu a opodstatnenie. V neskoršom období rada v zmysle spätnej väzby nespĺnila očakávania.

Napriek tomu sa riaditeľ SKN rozhodol v roku 2021 redakčnú radu v novom zložení opätovne obnoviť. V súčinnosti s redakciou sa pri nominovaní jej členov bude prihliadať na tieto kritériá:

- aktívna zaangažovanosť na spolupráci časopisov,
- schopnosť členov rady flexibilne reagovať na obsah vydávaných periodík,
- priama spolupráca pri výbere vhodných a aktuálnych tém zaujímavých pre zrakovo a inak zdravotne hendikepovaného čitateľa,
- nové návrhy v oblasti sprístupňovania informácií nevidiacim a slabozrakým prostredníctvom vydávaných periodík vo zvukovom zázname, zväčšenom type písma a v Braillovom písme,
- konzultácie o skvalitňovaní obsahovej náplne časopisov, o zaradení možných aktuálnych tém aj na základe návrhu členov rady,
- spätná väzba podložená priebežným monitoringom záujmu zo strany čitateľov,

- propagácia časopisov s prioritou pre nevidiacich, ale aj inak zdravotne hendikepovaných predplatiteľov,
- členovia rady by mali s redakciou pravidelne komunikovať aj mimo zasadnutí prostredníctvom iných komunikačných kanálov (konzultovanie niektorých tém, tvorba nových rubriík, návrhy na zaradenie aktuálnych príspevkov podľa potreby).

Na pravidelných stretnutiach redakčnej rady očakávame, že tento poradný orgán bude prejavovať životaschopnosť v oblasti hodnotenia vydávaných periodík, poukazovaním na ich silné a slabé stránky, jej členovia by mali disponovať prehľadom o časopisoch vydávaných v SKN, zaujímať postoj a vyjadriť názor pri riešení aktuálnych tém súvisiacich s tvorbou časopisov.

Redakčná rada by mala fungovať na princípe poradného orgánu bez kompetencie zasahovať do koncepcie a obsahovej náplne časopisov – príspevkov odborných redaktorov zostavujúcich časopisy. Jej členovia však môžu byť nápomocní pri podávaní návrhov, čím sa budú spolupodieľať na skvalitňovaní ich úrovne.

LITERÁRNY KLUB

V SKN vznikol v apríli 2011 so zameraním na cieľovú skupinu zrakovo a inak zdravotne postihnutých píšucich autorov, milovníkov literatúry a literárnej publicistiky z celého Slovenska. Okrem pravidelných stretnutí s renomovanými literárnymi autormi klub vytvára pre zrakovo hendikepovaných tvorcov odborné i hodnotiace podmienky pre ich seberealizáciu v tejto oblasti. Umožňuje im prostredníctvom okamžitej a priamej spätnej väzby reflektovať kritiku a umelecké nároky na ich vlastnú tvorbu, vytvára priestor na publikovanie aj v našom časopise (Literárna dielňa Kultúrno-literárneho výberu), ale aj mimo periodík pre nevidiacich. Zároveň upozorňuje na celoslovenské literárne dianie – zaujímavé knižné tituly, ale aj literárne súťaže v próze a poézii. Odborným hodnotením (klub vedú dvaja redaktori – básnici, ktorí vydali básnické zbierky) poskytuje autorom možnosť skvalitňovať svoju tvorbu.

V roku 2020 literárny klub uskutočnil namiesto plánovaných šiestich stretnutí kvôli pandémie len dve. Ich hosťami boli šéfredaktorka časopisu Slniečko Ľubica Kepštová a riaditeľka Knižnice Jána Henkela v Levoči a dlhoročná načítavateľka zvukových kníh pre nevidiacich Janka Dolanská. Nevyhnutné bolo zrušiť aj výjazdy v rámci projektu Klubovanie na cestách (stretnutia s autormi z iných miest, realizované v spolupráci s knižnicami v rámci Slovenska) a trojdňový literárny tábor Klubovanie na Čingove (uskutočnil sa už trikrát).

Za desať rokov existencie prešli klubom zaujímaví renomovaní literárni hostia – spisovatelia, básnici, prekladatelia, divadelníci, recitátori, režiséri, pedagógovia, načítavatelia aj hudobníci z celého Slovenska, ktorí akýmkoľvek spôsobom inšpirovali začínajúcich literátov hodnotením ich textov aj vlastným umeleckým slovom.

Literárny klub je komorným podujatím, ktoré napriek hosťujúcemu renomovanému autorovi nemá formát besedy. Dáva píšucim autorom širší priestor na literárnu komunikáciu aj kontakt s profesionálnou tvorbou.

Nakoľko je situácia naďalej neistá a zložitá, v roku 2021 plánujeme kvôli pretrvávajúcej koronakríze alternatívu osobných stretnutí nahradiť online literárnymi klubmi, kde chceme opätovne zapojiť autorov z celého Slovenska.

SKN v súčasnosti ako jediná inštitúcia vedie literárny klub so štatútom pre ľudí so zrakovým, ale aj iným zdravotným postihnutím s celoslovenskou pôsobnosťou.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

V oblasti **výroby zvukových dokumentov** sme v roku 2020 v dvoch **nahrávacích štúdiách** pokračovali v nahrávaní zvukových kníh a zvukových časopisov, pri ktorom sa vystriedalo 23 individuálnych načitavateľov – hercov, hlásateľov a amatérov s kvalitným hlasovým prejavom. Niektoré tituly, hlavne z oblasti odbornej a náučnej literatúry, boli nahrávané aj externe (17) a niektoré ďalšie boli prevzaté z iných zdrojov (4). Prírastok originálov zvukových kníh k 31. 12. 2020 bol 197 nových titulov a prírastok originálov zvukových časopisov bol 116 čísel z 12 titulov.

Všetky zvukové knihy, časopisy a prevzaté zvukové záznamy boli na **pracovisku digitálneho spracovania** podľa jednotlivých kapitol a častí následne zostrihané a spracované do formátu MP3 a na **pracovisku kopírovania** rozmnožené a spracované do finálnej podoby. Toto pracovisko taktiež zabezpečovalo postupné kopírovanie starých titulov na CD MP3 v rámci obnovy starého knižničného fondu na kazetách (180). Na **pracovisku digitalizácie** sa pokračovalo v spracovaní titulov, ktoré v rokoch 2004 – 2006 už síce boli nahrané digitálne, ale vzhľadom na vtedajšiu potrebu knižnice sa rozmnožovali na kazety a neboli spracované v MP3 formáte. Zároveň po vykonanej revízii originálov zvukových kníh v roku 2020 sa začalo so systematickým dopĺňaním digitálneho archívu chýbajúcimi nahrávkami zvukových kníh z CD vo formáte AUDIO.

Všetky zvukové dokumenty sú archivované **v archíve originálov zvukových dokumentov** (fyzicky na nosičoch), ktorý k 31. 12. 2020 obsahoval **7 315 originálov zvukových kníh a 3 187 originálov zvukových časopisov**. Všetky nové zvukové dokumenty sú archivované aj vo formáte MP3 a v bezstratovom audio formáte na diskovom poli **digitálneho archívu SKN**.

V oblasti získavania nových načitavateľov bolo vykonaných 8 hlasových skúšok zameraných na posúdenie hlasov potenciálnych adeptov, z nich 3 boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

Okrem plnenia edičného plánu sme v spolupráci s Mestským úradom v Levoči pokračovali vo výrobe zvukového Levočského informačného mesačníka (Limka), ktorý od roku 2006 nahrávame pre zrakovo postihnutých obyvateľov mesta Levoča. Pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči bolo vyrobených 12 čísel zvukového časopisu Bodka. Pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky (29. 2. 2020) sme pre Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky zabezpečili vyhotovenie kandidátnych listín vo zvukovom zázname na CD vo formáte MP3 v náklade 500 ks, určených zrakovo postihnutým voličom. Pre Združenie FEMAN, Slovensko-európsku kultúrnu spoločnosť so sídlom v Košiciach, v rámci projektu MACIKY 2020, sme zabezpečili nahranie, spracovanie a vyhotovenie rozmnoženín diela „O koronavíruse“ (Vanda Gábrišová: Bublina o koronavíruse – s deťmi, Helen Patuck: Môj hrdina si ty! Francesca Dall'Ara: Rozprávania o koronavíruse) vo zvukovom zázname na CD nosičoch v náklade 100 ks, určených zrakovo a inak zdravotne postihnutým deťom a mládeži.

V oblasti technického skvalitňovania produkcie a zabezpečenia plynulého chodu oddelenia zvukových štúdií boli v spolupráci so špecializovanými firmami na Slovensku riešené viaceré technické problémy. Z dôvodu neopraviteľnej poruchy bol na pracovisko digitalizácie zakúpený a nainštalovaný nový počítač s príslušným softvérovým vybavením. Podobne, na jednom z dvoch pracovísk digitálneho spracovania bol do prevádzky uvedený nový systém mini-MAC.

V rámci prioritných projektov na rok 2020 bola v archíve originálov zvukových kníh a časopisov nainštalovaná klimatizácia, ktorá skvalitní podmienky pre archivovanie zvukových nahrávok na CD a iných nosičoch.

Oddelenie zvukových štúdií naďalej úzko spolupracovalo s ostatnými oddeleniami pri sprístupňovaní zvukových kníh a zvukových časopisov prostredníctvom digitálnej knižnice, pri zavádzaní nových knižnično-informačných služieb a pri údržbe a obnove knižničného fondu.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRAILLOVOM PÍSME

V oblasti **výroby dokumentov v Braillovom písme** sme počas roka 2020 vyrábali publikácie v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma a reliéfnej grafike z oblasti krásnej a odbornej literatúry, periodiká, učebnice pre základné školy, kalendáre, reliéfne obrázky a pod.

Výroba dokumentov v Braillovom písme bola zabezpečovaná na týchto výrobných úsekoch:

SADZBA A KOREKTÚRA TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vysádzaných bolo 32 179 matríc a skorigovaných 33 541 matríc braillovských textov. Vyšší počet skorigovaných matríc oproti vysádzaným je spôsobený tým, že texty učebníc prechádzajú dvojistou korektúrou.

Dodané texty (rukopisy, knižné predlohy, predlohy na počítačových médiách) spracovávajú a graficky upravujú sadzači na počítačoch. V spolupráci s korektormi ich následne upravujú do formy vhodnej pre braillovskú tlač. Korektor zodpovedá za to, aby text, ktorý odosiela do tlače, spĺňal všetky kritériá súčasnej jazykovej správnosti, čistoty, terminológie a štylistiky.

Ďalším spôsobom získavania textov pre sadzbu je skenovanie čiernotlačových predlôh pomocou skeneru Panasonic KV-S 1045 C. Zoskenované dokumenty je potrebné previesť konverziou OCR s možnosťou kontroly kvality do editovateľných formátov a ďalej upravovať. Skenovanie sme využívali najmä pri spracovaní beletrie. V závere roka bol obstaraný nový skener Panasonic KV-S 105 BY, ktorý nahradí doterajší.

Efektívnym procesom výroby kníh v Braillovom písme je použitie skenera Bookeye 4 so softvérom Batch scan Wizard 5, ktorý umožňuje spracovanie textov spôsobom, ktorý je ku knihám šetrnejší, umožňuje rýchlejšie a pohodlnejšie skenovanie.

Neodmysliteľnou súčasťou sadzby je aj výroba textov v Braillovom písme na rôzne progresívne materiály vhodné do interiéru aj exteriéru. V tejto oblasti sme vyrábali textové tabule na fólie a plechy z farebných kovov (mosadz, meď, hliník), ktoré slúžia ako informačné doplnky k orientačným tabuliam, reliéfnym obrázkom a popisom detailov na reliéfoch.

TLAČ TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vytlačených bolo celkom 326 654 listov.

Na tlač textov v Braillovom písme boli využívané dve technológie tlače, a to digitálna a mechanická.

Digitálnu tlač zabezpečujeme na dvoch veľkokapacitných braillovských tlačiarnach Braillo 440 SW a Braillo 600 SR, ktoré je v plnej prevádzke od januára 2020. Tlačiareň Braillo 440 SW sa využíva na tlač časopisov. Naraz tlačí štyri strany, následne viazané väzbou V1. Pracuje v prostredí MS DOS. Tlačiareň Braillo 600 SR slúži na tlač beletrie, učebníc a rôznych dokumentov viazaných do hrebeňovej a špirálovej väzby. Táto tlačiareň pracuje v prostredí Windows s využitím programu DUXBURY Braille Translator. Tlačiarne si odoberajú papier z role a automaticky si ho režu na potrebný formát strany. Vytlačený papier vychádza z tlačiarne uložený v poradí strán ako majú byť zviazané. Na spracovanie výrobkov v kombinácii Braillovo písmo a farebná tlač sa využívajú dve tlačiarne Emprint SpotDot. Tlačiarne sú vybavené podávačmi na jednotlivé hárky papiera a tlačia braillovské texty a grafiku zostavenú z reliéfnych bodov. V roku 2020 bolo digitálne vytlačených 313 204 listov.

Mechanická tlač je technológia, pri ktorej je potrebné vyrobiť matrice (durofolové, zinkové, medené alebo mosadzné) a samotná tlač sa realizuje na sklápacom kníhtlačovom lise. Tento spôsob je zdĺhavý a využíva sa pri textoch v kombinácii Braillovo písmo a čiernotlač. V roku 2020 bolo mechanicky vytlačených 13 450 listov. Prevažnú časť z tohto počtu tvorili kalendáre.

KNIHÁRSTVO

Knihársky spracovaných bolo 1 892 zväzkov v hrebeňovej a špirálovej väzbe a 31 zväzkov vo väzbe V8.

V knižárskom spracovaní braillovskej tlače využívame niekoľko druhov väzieb:

- beletria: hrebeňová a špirálová väzba so zosilneným prešpánovým prebalom,
- časopisy a brožúry: väzba V1 – spinková väzba, V2 – lepená väzba, V3 – kombinácia spinkovej a lepennej väzby,
- tvrdá väzba V8 sa využíva podľa potreby.

EXPEDÍCIA

Vyexpedovaných bolo 5 381 zásielok braillovských časopisov, 7 144 zásielok zvukových časopisov a 963 individuálnych braillovských objednávok. Časť individuálnych objednávok tvorili zásielky papiera na slepeckú tlač a kalendárov na rok 2021.

Na úseku expedície sa spracovávajú a pravidelne aktualizujú databázy odberateľov periodických a neperiodických publikácií v Braillovom písme a vo zvukovom zázname. Expedícia časopisov sa vykonáva v súlade s harmonogramom ich vydávania. Zásielky, zabalené do fólie a opatrené samolepiacimi adresnými štítkami, rozosiame v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s.

Porovnávací tabuľka vo výrobe dokumentov v Braillovom písme

Ukazovateľ	Počet	2017	2018	2019	2020
Sadzba	matríc	30 822	30 720	27 415	32 179
Korektúra	matríc	29 007	31 719	33 718	33 541
Tlač	listov	326 559	300 637	337 922	326 654
Knižárstvo	tvrdá väzba V8	39	60	4	31
	hrebeňová väzba	1 779	1 898	1 924	1 892
Expedícia braillovských časopisov	zásielok	5 632	5 953	5 738	5 381
Expedícia zvukových časopisov	zásielok	8 263	8 253	7 787	7 144
Expedícia individuál. objednávok	zásielok	541	1 180	947	963

3 Ciele organizácie a prehľad ich plnenia

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky uzatvorilo so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči „Kontrakt č. MK-5902/2019-421/19571 na rok 2020“. Tento kontrakt je interný plánovací a organizačný dokument, ktorého cieľom je sprehľadniť vzťahy medzi ústredným orgánom štátnej správy a organizáciou v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, v oblasti realizácie činností a ich financovania pri plnení verejných funkcií a verejnoprospešných činností.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou SKN na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z.,
- **edičná a vydavateľská činnosť.**

V jednotlivých projektoch, formulovaných v kontrakte na rok 2020, a v nich realizovaných činnostiach/aktivitách SKN dosiahla nasledované ciele a ich ukazovatele:

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

Porovnávací tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Ukazovateľ	Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
Doplnenie knižničného fondu (v knižničných jednotkách)	4 300	5 332	124
Zabezpečenie nových titulov na vydanie:	320	303	95
z toho: na spracovanie v Braillovom písme	130	122	94
na spracovanie vo zvukovom zázname	190	181	95
Výpožičky v knižničných jednotkách:	52 500	64 830	123
z toho: braillovské dokumenty	9 000	8 600	96
zvukové dokumenty	19 000	16 665	88
elektronické dokumenty	20 000	33 353	166
cirkulačné súbory	4 500	6 212	138
Aktívni používatelia	950	1 167	123
Návštevnosť knižnice	23 000	27 285	119
Sprístupnenie on-line zvukových kníh a časopisov	300	562	187
Kultúrno-výchovné podujatia	40	24	60

Knižnica budovala, spracovávala, uchovávala, ochraňovala a sprístupňovala špecializovaný knižničný fond prístupný všetkým kategóriám požívateľov. **Knižničný fond tvoria dokumenty spracované v špeciálnych formách – v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma, vo zvukovom zázname, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme.** Ide predovšetkým o beletriu, náučnú literatúru zo všetkých vedných odborov, hudobniny, odporúčané čítanie pre deti a mládež, literatúru cudzích jazykov, monografie a periodiká. Základnou prioritou bolo zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb so zreteľom na požiadavky a potreby používateľov.

Doplnenie knižničného fondu

K 31. 12. 2020 bol KF doplnený o 5 332 kn. j. (1 038 titulov). Zvukové dokumenty tvorili 4 220 kn. j. (832 titulov) a dokumenty v Braillovom písme tvorili 1 112 kn. j. (206 titulov). V porovnaní s plánovanými ukazovateľmi sme prírastok k 31. 12. 2020 prekročili o 1 032 kn. j., čo predstavuje plnenie plánu na 124 %.

Zabezpečenie nových titulov na vydanie

Akvizičná a edičná činnosť, ktorá patrí v knižnici medzi významné aktivity, sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájali používatelia, ktorí predkladali svoje návrhy, požiadavky a pripomienky pracovníkom výpožičných služieb. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu posilať svoje tipy a námety. Akvizičná komisia sa v hodnotenom období stretla na štyroch zasadnutiach a zadala do výroby 303 titulov (181 titulov do zvukového záznamu a 122 titulov do Braillovho písma). Plán v tomto ukazovateli sa nám podarilo splniť na 95 %.

Výpožičky

Knižnica zrealizovala celkovo 64 830 výpožičiek, z toho 16 665 výpožičiek zvukových dokumentov (plnenie plánu na 88 %), 33 353 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (plnenie plánu na 166 %), 8 600 braillovských dokumentov (plnenie plánu na 96 %), 6 212 výpožičiek pracovískam pre ZP vo verejných knižniciach (plnenie plánu na 138 %). Celkové plánované ukazovatele sme splnili na 123 % najmä kvôli zvýšenému záujmu používateľov o online zvukové knihy a časopisy z digitálnej knižnice SKN, ktorá bola používateľom dostupná nepretržite aj počas zatvorenia knižnice pre verejnosť.

Aktívni používatelia

K 31. 12. 2020 knižnica registrovala 1 167 aktívnych používateľov (z toho 126 používateľov do 15 rokov). Zaregistrovali sme 68 nových používateľov. Plánovaný ukazovateľ bol splnený na 123 %.

Návštevnosť knižnice

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne. Knižnica v roku 2020 evidovala spolu 27 285 návštevníkov, z toho 1 774 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 8 562 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 16 619 návštevníkov, 112 využilo služby čítárne a 518 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí. Plánovaný ukazovateľ sme splnili na 119 %.

Sprístupnenie on-line zvukových kníh a časopisov

Digitálna knižnica SKN je navrhnutá tak, aby spĺňala všetky normy na sprístupnenie aplikácií pre zrakovo postihnutých. V roku 2020 sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 562 zvukových kníh a časopisov, čo predstavuje plnenie plánu na 187 %. Zamerali sme sa aj na kontrolu zvukových kníh v digitálnej knižnici porovnaním zvukových kníh sprístupnených na webovej stránke s knihami v archíve originálov zvukových dokumentov. Chýbajúce knihy sme doplnili do digitálnej knižnice. Z tohto dôvodu sa navýšil plánovaný ukazovateľ sprístupnenia on-line zvukových kníh a časopisov.

Kultúrno-výchovné podujatia

Knižnica okrem odborných činností a služieb pripravila pre svojich používateľov a verejnosť rôzne kultúrno-spoločenské aktivity. V roku 2020 bolo zorganizovaných 24 podujatí (plnenie na 60 %), ktorých sa zúčastnilo 518 návštevníkov. Plánované podujatia, ktoré neboli zrealizované pre prijaté opatrenia súvisiace s pandemiou choroby Covid-19 budú zrealizované v náhradných termínoch.

Počet výkonov knižnice

Jeden používateľ si vypožičal v priemere 56 dokumentov. Jedno podujatie si pozrelo v priemere 22 návštevníkov.

Názov činnosti: Výkon odborných knižničných činností

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	141 560	153 122	137 560	153 122	4 000			
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	50 900	47 872	50 900	47 872				
630 - Tovary a služby spolu	9 900	15 107	9 900	15 107				
640 - Bežné transfery spolu	2 600	1 417	2 600	1 417				
600 - Bežné výdavky spolu	204 960	217 518	200 960	217 518	4 000			
700 - Kapitálové výdavky spolu		3 715		3 715				
600 + 700 SPOLU	204 960	221 233	200 960	221 233	4 000			

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania za rok 2020 v celých číslach

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

V roku 2020 SKN vydala 18 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým a 6 druhov kalendárov na rok 2021, čím splnila ukazovatele definované v kontrakte na rok 2020.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH

Nahranych bolo 185 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 355 hodín čistého času zvukového záznamu (ďalej len „ččzz“), z toho:

- v nahrávacích štúdiách 168 titulov v rozsahu 2 174 hodín ččzz,
- externe 17 titulov zvukových kníh v rozsahu 181 hodín ččzz.

Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
160 titulov	185	116
1 900 hodín ččzz	2 265	119

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Nahranych bolo 14 titulov zvukových časopisov v počte 140 čísel v rozsahu 174 hodín ččzz, z toho:

- 12 titulov zvukových časopisov vydávaných SKN v rozsahu 147 hodín ččzz,
- 2 tituly zvukových časopisov vydávaných externými vydavateľmi v rozsahu 27 hodín ččzz.

Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
140 čísel	140	100

DIGITÁLNE SPRACOVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Digitálne spracovaných v systéme MP3 bolo:

- 186 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 378,5 hodín ččzz,
- 4 tituly prevzatých zvukových záznamov v rozsahu 11,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 128 čísel v rozsahu 162 hodín ččzz.

Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
180 titulov zvukových kníh	190	105
2 200 hodín ččzz	2 390	108

KOPÍROVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Rozmnožených na CD-R nosiče bolo:

- 200 titulov nových zvukových kníh v počte 3 863 kópií v rozsahu 2 460 hodín ččzz,
- 180 titulov starých zdigitalizovaných titulov zvukových kníh v počte 1 139 kópií v rozsahu 2 068 hodín ččzz,
- 4 tituly prevzatých zvukových záznamov v počte 80 kópií v rozsahu 11,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 7 999 kópií.

Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
180 nových titulov zvuk. kníh	204	113
180 starých titulov zvuk. kníh	180	100
8 060 kópií zvuk. časopisov	7 999	99

DIGITALIZÁCIA ZVUKOVÝCH KNÍH

Do formátu MP3 bolo spracovaných 216 titulov zvukových kníh v rozsahu 1 655 hodín ččzz a z CD v AUDIO formáte bolo do digitálneho archívu skopírovaných 475 titulov, čo činilo 4 558 CD.

Plán na rok 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Plnenie v %
180 titulov	216	120
2 000 hodín ččzz	1 655	83

POROVNANIE PLNENIA CIEĽOV VO VÝROBE ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV V ROKOCH 2018 – 2020

Ukazovateľ	Počet	2018	2019	2020
Nahrávanie zvukových kníh	titulov	175	184	185
	hodín ččzz	2 147	2 265	2 355
Nahrávanie zvukových časopisov	titulov	140	140	140
	hodín ččzz	174	174	174
Digitálne spracovanie zvukových kníh	titulov	274	259	190
	hodín ččzz	2 954,5	2 426	2 390
Digitálne spracovanie zvukových časopisov	titulov	128	128	128
	hodín ččzz	162	162	162
Kopírovanie zvukových kníh	titulov nových	216	232	204
	hodín ččzz	2 366	2 261	2 471
	titulov starých	180	180	180
	hodín ččzz	2 307	2 214,5	2 068
Kopírovanie zvukových časopisov	CD nosičov	9 146	8 061	7 999
Digitalizácia zvukových kníh	titulov	220	221	204
	hodín ččzz	2 647	2 288	1 655

Napriek viacerým obmedzeniam, ktoré vyplynuli z opatrení súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19 sa plánované úlohy oddelenia zvukových štúdií v roku 2020 podarilo splniť. Okrem plánovaných činností bola vykonaná revízia originálov zvukových kníh, chýbajúce tituly boli systematicky doplňované do digitálneho archívu. Pre koronakrízu sa počas roka 2020 nepodarilo uskutočniť ani jedno z dvoch plánovaných dobrovoľníckych načítavaní zamestnancami Východoslovenskej energetiky Holding, a. s., Košice.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRILLOVOM PÍSME

KNIHY V BRILLOVOM PÍSME

Podľa edičného plánu bolo pre výpožičný proces v knižnici vyrobených **140** titulov kníh v Braillovom písme v **536** zväzkoch, čo je priemerne **3,83** zväzku na jeden titul.

Jedna kniha z edičného plánu bola spracovaná v kombinácii s reliéfnymi obrázkami (*Macurová, Katarína : Blcha Teo / 5* reliéfnych obrázkov).

Plán na rok 2020	Skutočnosť	Plnenie v %
140 titulov	140	100,00

POROVNANIE SPRACOVANIA KNÍH V BRILLOVOM PÍSME V ROKOCH 2016 – 2020

Počet	2016	2017	2018	2019	2020
titulov	132	134	132	140	140
zväzkov	388	396	439	439	536
priemer zväzkov na jeden titul	2,94	2,95	3,33	3,13	3,83

V porovnávacjej tabuľke môžeme sledovať vývoj počtu spracovaných titulov v rokoch 2016 – 2020. Tento ukazovateľ nepovažujeme za presný z dôvodu rozličného rozsahu jednotlivých diel. Presnejší prehľad nárastu výroby nám poskytuje ďalší ukazovateľ, a to priemer zväzkov na jeden titul. Oproti roku 2016 došlo k nárastu o 0,9 zväzku na jeden vyrobený titul, čo predstavuje väčší rozsah diela o cca 100 braillovských strán.

ČASOPISY

Vyrobených bolo **6 titulov časopisov v Braillovom písme** v počte 38 čísel a **2 tituly časopisov vo zväčšenom type písma** v počte 10 čísel. Náklad časopisov sa odvíjal od počtu predplatiteľov.

UČEBNICE PRE ŽIAKOV SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM

Na prepis učebníc do Braillovho písma má Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky uzatvorené zmluvy s jednotlivými vydavateľstvami, ktoré následne objednávajú ich výrobu v SKN. Ide o učebnice pre prvý a druhý stupeň základných škôl.

Prepis učebníc do Braillovho písma je zložitý proces, keďže učebnice je potrebné najskôr prispôsobiť výchovno-vzdelávacím potrebám žiakov so zrakovým postihnutím. Zvýšené nároky sú taktiež na sadzbu a dvojité korektúry textov pred samotnou tlačou. Náročná na kvalitu a čas je aj výroba reliéfnych obrázkov, ktoré sú kombinované s textom učebníc, resp. tvoria obrázkovú prílohu učebnice. Celý výrobný proces sa uskutočňuje v úzkej spolupráci s modifikátormi týchto učebníc.

Ukončené učebnice:

Vydavateľstvo AITEC, s. r. o., Bratislava

Vlastiveda pre tretíakov, 1. – 2. zväzok, náklad 25 ks

Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, 1. – 2. zväzok, 2. časť, 1. – 2. zväzok, náklad 25 ks

Prírodoveda pre štvrtákov, 1. a 2. časť, náklad 25 ks

Spojená škola internátna Levoča a Spojená škola internátna Bratislava

Prvouka pre druhákov, 1. – 2. zväzok, náklad 10 ks

Spojená škola internátna Levoča

Tlač učebných textov z 13 predmetov pre zrakovo postihnutých žiakov všetkých ročníkov školy na samoštúdium počas koronakrízy (23 súborov textov v počte 1 710 braillovských strán)

Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých v Levoči

Šlabikár Braillovho bodového písma pre dospelých nevidiacich, náklad 30 ks (dotlač)

RELIÉFNA GRAFIKA

V roku 2020 bolo vyhotovených zo 108 matríc 4 156 obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla a z 33 matríc 825 obrázkov vyhotovených kombinovanou tlačou.

Reliéfne obrázky boli vyrábané predovšetkým do učebníc. Matrice reliéfnych obrázkov zhotovovali externí autori spôsobom tzv. vrstvenej reliéfnej grafiky.

Prehľad vyrobených reliéfnych obrázkov:

- 4 156 obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla:
 - Vlastiveda pre tretíakov, 1. – 2. zväzok, 17 matríc, 425 obrázkov,
 - Vlastiveda pre štvrtákov, 1. a 2. časť, 1. – 2. zväzok, 59 matríc, 1 475 obrázkov,
 - Prvouka pre druhákov, 1. – 2. zväzok, 15 matríc, 150 obrázkov,
 - Nadácia Granvia, a. s., Bratislava, 3 matrice, 9 obrázkov,
 - Nástený reliéfny kalendár na rok 2021, 13 matríc, 1 950 obrázkov,
 - vianočné pozdravy, 1 matrica, 125 obrázkov,
 - rôzne, 22 obrázkov vákuovo tvarovaných za tepla,
- 825 obrázkov v kombinovanej tlači reliéf + farebná tlač spracovaných v programe Tiger Designer:
 - Prírodoveda pre štvrtákov, 1. a 2. časť, 33 matríc 825 obrázkov.

OBJEDNÁVKY Z EXTERNÉHO PROSTREDIA

Úlohou SKN je spolupracovať s externým prostredím pri spracovaní materiálov, ktoré korešpondujú s pravidlami prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

Prehľad objednávok:

- 12 čísel časopisov Naše ráno (pre 1. stupeň ZŠ) a Za svetlom (pre 2. stupeň ZŠ) v náklade 50 ks pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- 6 čísel časopisu Dúha s prílohou Dúhovka pre Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska,
- vyhotovenie kandidátnych listín pre Voľby do Národnej rady 2020 v Braillovom písme v náklade 500 ks a ich expedícia zrakovo postihnutým voličom pre Ministerstvo vnútra SR,
- opravy braillovských kníh z knižničného fondu múzea pre CVTI SR - Múzeum špeciálneho školstva v Levoči,
- 3D reliéfne obrázky diaľnic v kombinácii farebná tlač + reliéf pre Nadáciu Granviu, a. s., Bratislava,
- braillovské texty pre SUBSIDIUM, špecializované zariadenie pre seniorov v Rožňave,
- braillovský sprievodca výstavou Majstri hudobných nástrojov pre Ústredie ľudovej umeleckej výroby v Bratislave,
- popisné braillovské štítky do vagónov pre ŽOS TRADING, s. r. o., Vrútky,
- výroba braillovských textov a sprievodcu hradom v rámci projektu Život na hrade pre Ľubovnianske múzeum - Hrad v Starej Ľubovni,
- výroba kroník pre Spojenú školu internátnu v Levoči,
- texty v Braillovom písme pre Spoločnosť ochrany spotrebiteľov Poprad,
- List od Ježiška v Braillovom písme pre Slovenskú poštu, a. s., Banská Bystrica,
- 10 titulov beletrie od Jany Pronskej a Rozprávky a povesti od Boženy Němcovej (formou obriadkovej tlače) pre SLOVO, občianske združenie na podporu sprístupňovania informácií osobám so zrakovým postihnutím v Slovenskej republike, Levoča.

KALENDÁRE NA ROK 2021

Oddelenie tlače a expedície vyrobilo a expedovalo 6 druhov kalendárov na rok 2021 pre zrakovo postihnutých (plnenie na 100 %).

Prehľad vyrobených kalendárov:

	Náklad v ks
Stolový kombinovaný (sútlač Braillovo písmo + čiernotlač)	255
Stolový čiernotlačový	302
Veľký braillovský	54
Nástenný reliéfny	150
Jednolistový (súčasť časopisu Nový život)	120
Cirkevný	30

Kalendáre boli expedované na základe individuálnych objednávok používateľov, aj ako prílohy časopisov jednotlivým predplatiteľom.

Názov činnosti: **Edičná a vydavateľská činnosť**

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	454 977	514 958	420 977	430 415	34 000	84 543		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	157 600	202 966	157 600	181 706		21 260		
630 - Tovary a služby spolu	297 445	217 543	297 445	217 543				
640 - Bežné transfery spolu	13 400	13 705	13 400	13 705				
600 - Bežné výdavky spolu	923 422	949 172	889 422	843 369	34 000	105 803		
700 - Kapitálové výdavky spolu		4 218		4 218				
600 + 700 SPOLU	923 422	953 390	889 422	847 587	34 000	105 803		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania za rok 2020 v celých číslach

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

SKN v súlade s pôsobnosťou knižnice sa v roku 2020 sústredila na rozvíjanie medzinárodnej kultúrnej spolupráce predovšetkým s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí.

Dlhoročné, mimoriadne dobré a intenzívne kontakty udržiavame s **Knihovnou a tiskárňou pro nevidomé Karla Emanuela Macana v Prahe**, ktorá je našim strategickým partnerom pri vzájomnej výmene informácií a koordinácii postupov v oblasti poskytovania knižnično-informačných služieb osobám so zrakovým postihnutím.

Redakcia udržiava stále a dynamické väzby s partnerskou redakciou **ZORA v Prahe**, od ktorej príležitostne preberá príspevky (najmä články o jubilantoch a nekrológy) a roky si recipročne vymieňa periodiká. Sporadicky sa navštevujeme a inšpirujeme vo svojej práci.

SKN má od roku 2005 uzatvorenú bilaterálnu dohodu so **Slovenskou samosprávou v Sarvaši v Békešskej župe** o vzájomnom poskytovaní bezplatných knižnično-informačných služieb pre osoby so zrakovým postihnutím prostredníctvom Mestskej knižnice v Sarvaši. Recipročne si vymieňame Novinkár nad Kerešom: slovenská príloha týždenníka Szarvas és Vidéke a e-mailový balíček obsahujúci 12 časopisov z produkcie našej knižnice. V auguste 2010 bol podpísaný dodatok k tejto dohode, ktorý rozširuje spoluprácu o nové formy poskytovania knižnično-informačných služieb, konkrétne o využívanie digitálnej knižnice zrakovo postihnutými občanmi Maďarska slovenskej národnosti žijúcimi v oblasti Sarvaša.

Od roku 2003, kedy SKN získala kultúrny grant japonskej vlády vo výške 50 miliónov yenov na projekt Technické zariadenie na nahrávanie, kopírovanie a archivovanie zvukového záznamu v analógovej a digitálnej forme pre zvukové štúdiá Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, udržiavame nadštandardné vzťahy s **Veľvyslanectvom Japonska v Slovenskej republike** predovšetkým vo forme viacerých vzájomných zdvorilostných návštev. Riaditeľ knižnice sa každoročne zúčastňuje v Bratislave na národnej recepcii pri príležitosti oslavy narodenín J. V. cisára

Japonska. Vyvrcholením doterajších bilaterálnych aktivít bola návšteva japonského cisárskeho páru, princa a princeznej Akišino, v našej inštitúcii 25. júna 2013 počas oficiálnej návštevy Slovenskej republiky. V októbri 2020 sme plánovali návštevu nového japonského veľvyslanca v SR J. E. Makoto Nakagawu v SKN, ktorý nám v rámci kampane Rozkvitnuté Slovensko na znak osláv storočnice nadviazania vzájomných vzťahov medzi Japonskom a Slovenskou daroval japonskú čerešňu sakuru, ktorá bude skrášľovať park vedľa sídla knižnice na Štúrovej ulici 36. Z dôvodu prijatých pandemických opatrení sa návšteva veľvyslanca presunula na vhodnejšie obdobie.

Názov činnosti: Sumár činností

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	596 537	668 080	558 537	583 537	38 000	84 543		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	208 500	250 838	208 500	229 578		21 260		
630 - Tovary a služby spolu	307 345	232 650	307 345	232 650				
640 - Bežné transfery spolu	16 000	15 122	16 000	15 122				
600 - Bežné výdavky spolu	1 128 382	1 166 690	1 090 382	1 060 887	38 000	105 803		
700 - Kapitálové výdavky spolu		7 933		7 933				
600 + 700 SPOLU	1 128 382	1 174 623	1 090 382	1 068 820	38 000	105 803		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania za rok 2020 v celých číslach

4 Rozpočet organizácie

4.1 Plnenie ukazovateľov rozpočtu

a) Prevádzkové dotácie – bežný transfer

Rekapitulácia (bežný transfer):

(v eurách)

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31. 12. 2020
Príspevok od zriaďovateľa – celkom	600	1 090 382	1 080 182	1 060 888
1. Bežné výdavky na činnosť – spolu	600	1 090 382	1 080 182	1 060 888
z toho:				
mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	610	558 537	583 537	583 537
Orientačný ukazovateľ				
2. Priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov	x	48,0	48,0	

Na základe rozpisového listu MK SR č. MK-1839/2020-421/1289 zo dňa 29. 1. 2020 boli pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpísané záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2020 vo výške 1 090 382 EUR, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 558 537 EUR.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/5671 zo dňa 18. 6. 2020 bol upravený rozpočet rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume 2 000 EUR. Finančné prostriedky boli určené na realizáciu prioritného projektu.

Listom MK SR č. MK-1839/2020-421/17211 zo dňa 24. 9. 2020 bol upravený rozpočet bežných výdavkov rozpočtovým opatrením č. 2 vo výške + 1 500 EUR. Finančné prostriedky poskytnuté týmto rozpočtovým opatrením boli účelovo určené na sanáciu výdavkov priamo implikovaných vznikom pandémie súvisiacej s ochorením COVID-19.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/19062 zo dňa 22. 10. 2020 bol rozpočtovým opatrením č. 3 upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume + 2 500 EUR. Finančné prostriedky boli určené na dofinancovanie prioritného projektu.

Listom MK SR č. MK-1839/2020-421/20328 zo dňa 11. 11. 2020 boli rozpočtovým opatrením č. 4 upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2020 v prvku 08S 0105 – Knižnice a knižničná činnosť z kategórie 630 – Tovary a služby o sumu – 25 000 EUR do kategórie 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + 25 000 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením bola riešená zvýšená potreba v oblasti výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania.

Listom MK SR č. MK-1839/2020-421/20894 zo dňa 20. 11. 2020 bol upravený rozpočet bežných výdavkov rozpočtovým opatrením č. 5 vo výške + 1 500 EUR. Finančné prostriedky poskytnuté týmto rozpočtovým opatrením boli účelovo určené na sanáciu výdavkov priamo implikovaných vznikom pandémie súvisiacej s ochorením COVID-19.

Listom MK SR č. MK-1839/2020-421/24568 zo dňa 15. 12. 2020 boli rozpočtovým opatrením č. 6 upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu bežných výdavkov na rok 2020 (kategória 630) v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť o sumu – 13 200 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením bol zabezpečený presun časti zdrojov z bežných výdavkov do kapitálových výdavkov.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/24737 zo dňa 29. 12. 2020 bol upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 rozpočtovým opatrením č. 7 v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť: IA 43 144 SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice) vo výške 9 600 EUR a IA 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 600 EUR.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/25215 zo dňa 29. 12. 2020 bol rozpočtovým opatrením č. 8 upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť: IA 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo) vo výške 35 000 EUR.

Prevádzkové dotácie (bežný transfer na činnosť) boli k 31. 12. 2020 čerpané vo výške 1 060 888 EUR z ročného rozpočtu 1 080 182 EUR, čo predstavuje čerpanie na 98,2 %. Z celkového rozpočtu 1 185 985 EUR bolo čerpané k 31. 12. 2020 vo výške 1 166 691 EUR, čo tvorí čerpanie na 98,4 %.

Bežné výdavky boli čerpané v nasledovných kategóriách takto:

Kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy

Rozpočet stanovený rozpisom záväzných ukazovateľov bol vo výške 596 537 EUR (z toho zo ŠR: 558 537 EUR) a orientačný ukazovateľ priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov: 48,0. V roku 2020 bol rozpočet upravený na sumu 668 080 EUR (z toho zo ŠR: 583 537 EUR). Rozpočet v kategórii 610 bol čerpaný k 31. 12. 2020 vo výške 668 080 EUR (z toho zo ŠR: 583 537 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Kategória 620 – Poistné a príspevky do poisťovní

Rozpočet stanovený rozpisom rozpočtu na rok 2020 bol vo výške 208 500 EUR (z toho zo ŠR: 208 500 EUR). V roku 2020 bol rozpočet upravený na sumu 250 838 EUR (z toho zo ŠR: 229 578 EUR). Rozpočet v kategórii 620 bol čerpaný k 31. 12. 2020 vo výške 250 839 EUR (z toho zo ŠR: 229 578 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Kategória 630 – Tovary a služby

Rozpočet v kategórii 630 vo výške 307 345 EUR (z toho zo ŠR: 307 345 EUR) bol v priebehu roka 2020 upravený na výšku 251 945 EUR (z toho zo ŠR: 251 945 EUR). Rozpočet v kategórii 630 bol k 31. 12. 2020 čerpaný vo výške 232 651 EUR z celkového rozpočtu 251 945 EUR, čo je čerpanie zo štátneho rozpočtu 92,3 %.

Čerpanie v kategórii 630 ovplyvnili nasledovné položky a podpoložky:

Najvyššia finančná čiastka bola vynaložená na položke 637 – Služby s celkovým čerpaním vo výške 112 813 EUR. Z toho boli náklady hlavne na odmeny a príspevky (autorské odmeny za načítanie zvukových kníh a časopisov) vo výške 47 010 EUR, stravovanie vo výške 29 407 EUR a všeobecné služby vo výške 21 128 EUR. Druhou najvyššou čiastkou v rámci kategórie 630 bola položka 633 – Materiál vo výške 59 987 EUR. Z toho boli najvyššie náklady na všeobecný materiál vo výške 36 366

EUR, interiérové vybavenie vo výške 6 925 EUR a výpočtová technika vo výške 4 809 EUR. Ďalšou najvyššou položkou v rámci kategórii 630 bola položka 632 – Energie, voda a komunikácie s celkovým čerpaním vo výške 47 128 EUR. Z toho boli energie vo výške 31 065 EUR, komunikačná infraštruktúra vo výške 6 240 EUR a telekomunikačné služby vo výške 5 452 EUR.

Kategória 640 – Bežné transfery

Rozpočet na rok 2020 bol stanovený v objeme 16 000 EUR (z toho zo ŠR: 16 000 EUR). V priebehu roka 2020 bol rozpočet upravený na výšku 15 122 EUR (z toho zo ŠR: 15 122 EUR). Čerpanie k 31. 12. 2020 bolo vo výške 15 122 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 15 122 EUR. Z uvedenej položky bolo čerpané hlavne na odchodné vo výške 9 384 EUR, nemocenské dávky – náhrada príjmu pri DPN vo výške 5 492 EUR a členské príspevky vo výške 246 EUR. V percentuálnom vyjadrení je čerpanie vo výške 100 % k ročnému rozpočtu.

(v eurách)						
Ukazovateľ	Skutočnosť 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť 2020	% čerpania 4:3	Index 20/19x100 4:1
A	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom						
z toho:	1 246 650	1 128 382	1 238 685	1 238 879	100,0	99,4
200 Nedaňové príjmy						
z toho:	54 799	38 000	81 808	69 850	85,4	127,5
210 Príjmy z vlastníctva majetku						
220 Administratívne poplatky a iné poplatky	54 778	38 000	81 808	69 828	85,4	127,5
230 Kapitálové príjmy						
290 Iné nedaňové príjmy						
300 Granty a transfery	1 191 851	1 090 382	1 156 877	1 169 029	101,1	98,1
600 Bežné výdavky						
z toho:	1 095 184	1 128 382	1 238 685	1 238 879	100,0	113,1
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	628 517	596 537	668 080	668 080	100	106,3
620 Poistné a príspevok do poisťovní	234 533	208 500	250 838	250 839	92,3	107,0
630 Tovary a služby, z toho:	220 456	307 345	251 945	232 651	92,3	105,5
631 Cestovné náhrady	1 985	4 600	1 024	1 023	99,9	51,5
632 Energie, voda a komunikácie	44 407	58 700	55 612	47 128	84,7	106,1
633 Materiál	55 795	73 800	65 838	59 987	91,1	110,1
634 Dopravné	12 503	13 750	9 162	5 790	63,2	107,5

635 Rutinná a štandardná údržba	1 431	31 395	5 911	5 910	100,0	413,0
636 Nájomné za nájom	1 968	2 000	0	0	0	0
637 Služby	102 367	123 100	114 398	112 813	98,6	110,2
640 Bežné transfery z toho:	11 678	16 000	15 122	15 122	100,0	129,5
700 Kapitálové výdavky z toho:	126 934	0	52 700	7 933	15,1	6,2
710 Obstaranie kapitálových aktív	126 934	0	52 700	7 933	15,1	6,2
Výdavky celkom (BV + KV)	1 222 118	1 128 382	1 238 685	1 174 625	94,8	96,1

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie, vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

Analýza nákladov na prevádzku budov

SKN prevádzkuje **dva objekty na Štúrovej ulici 36 a na Námestí Majstra Pavla 32 v Levoči**. Na prevádzku budov boli vynaložené tieto náklady:

spotreba materiálu: - režijný materiál 2 859 EUR,
spotreba energie: - elektrická energia 25 107 EUR,
- vodné a stočné 2 673 EUR,
- plyn 8 549 EUR,
oprava a údržba: - budovy 5 669 EUR,
- revízie a kontroly 4 417 EUR,
odpisy majetku: - odpisy budov 49 440 EUR.

b) Dotácie na investície – kapitálový transfer

- Kapitálové výdavky a ich čerpanie

V priebehu roka 2020 bol schválený kapitálový transfer pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume 2 000 EUR. Finančné prostriedky boli určené na realizáciu prioritného projektu.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/19062 zo dňa 22. 10. 2020 bol rozpočtovým opatrením č. 3 upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume + 2 500 EUR. Finančné prostriedky boli určené na dofinancovanie prioritného projektu.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/24737 zo dňa 29. 12. 2020 bol upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 rozpočtovým opatrením č. 7 v prvku programovej štruktúry

08S0105 Knižnice a knižničná činnosť: IA 43 144 SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice) vo výške 9 600 EUR a IA 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 600 EUR.

Listom MK SR č. MK-1931/2020-421/25215 zo dňa 29. 12. 2020 bol rozpočtovým opatrením č. 8 upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť: IA 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo) vo výške 35 000 EUR.

K 31. 12. 2020 boli čerpané kapitálové výdavky vo výške 3 715 EUR z investičnej akcie č. 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Vybavenie súčasných skladových priestorov novými regálmi na uskladnenie rozširujúceho fondu dokumentov v Braillovom písme v historickej budove na Námestí Majstra Pavla 32), zdroj 131I (2018) a programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť. Investičná akcia bola schválená ešte v závere roka 2019.

K 31. 12. 2020 bol taktiež čerpaný kapitálový transfer vo výške 4 218 EUR z investičnej akcie (prioritný projekt) č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva.

Vzhľadom na to, že ďalšie kapitálové transfery v celkovej výške 48 200 EUR boli schválené až v závere roka 2020, ich čerpanie bude až v roku 2021.

Rekapitulácia (kapitálový transfer):

Zoznam investičných akcií a ich čerpanie v roku 2020:

(v eurách)

Zaradenie investičnej akcie			Názov investičnej akcie	Limit čerpania kapitálových výdavkov		Čerpanie k 31. 12. 2020
Prvok	Číslo IA	Zdroj		Položka	v EUR	
08S0105	39 769	131I	SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	710	3 800	3 715
08T0109	29 409	111	SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia	710	4 500	4 218
08S0105	43 144	111	SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice)	710	9 600	0
08S0105	39 769	111	SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich)	710	3 600	0
08S0105	43 291	111	SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo)	710	35 000	0
Spolu					56 500	7 933

4.2 Rozbor nákladov a výnosov

NÁKLADY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020
50 – Spotrebované nákupy	85 226	115 900	103 488	85 937
51 – Služby	91 542	139 345	102 464	93 197
52 – Osobné náklady	913 758	868 537	976 870	976 480
53 – Dane a poplatky	2 902	2 500	1 363	3 735
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	1 026	500	246	872
55 – Odpisy, rezervy a opravné položky	85 692	0	0	93 652
56 – Finančné náklady	1 577	1 600	1 554	1 610
59 – Dane z príjmov	4	0	0	0
Spolu	1 181 727	1 128 382	1 185 985	1 255 483

Rozpočet nákladov na rok 2020 bol schválený vo výške 1 128 382 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 090 382 EUR. V priebehu roka 2020 bol rozpočet upravený na výšku 1 185 985 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu na výšku 1 080 182 EUR. Čerpanie v roku 2020 bolo vo výške 1 255 483 EUR. Rozpočet nákladov bol za rok 2020 čerpaný na 105,9 %. V celkových nákladoch sú zahrnuté aj odpisy, ktoré nie sú rozpočtované.

- Spotrebované nákupy

Z ročného rozpočtu spotrebovaných nákupov vo výške 103 488 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané 85 937 EUR,
z toho:

- spotreba materiálu (rozpočet 66 068 EUR, čerpanie 49 608 EUR):
 - spotreba PHM 1 701 EUR,
 - spotreba kníh 2 537 EUR,
 - spotreba novín a časopisov 808 EUR,
 - spotreba periodík 1 565 EUR,
 - spotreba čistiacich prostriedkov 1 489 EUR,
 - spotreba kancelárskeho materiálu 980 EUR,
 - spotreba stavebného materiálu 9 EUR,
 - spotreba automateriálu 210 EUR,
 - spotreba pracovného odevu a pomôcok 150 EUR,
 - spotreba DHM 15 184 EUR,
 - spotreba režijného materiálu 2 859 EUR,
 - spotreba výrobného materiálu 11 554 EUR,
 - spotreba knihárskeho materiálu 3 247 EUR,
 - spotreba zvukového materiálu 3 311 EUR,
 - spotreba prevádzkového materiálu 3 266 EUR,
 - spotreba elektro materiálu 494 EUR,

- spotreba vodoinštaláčného materiálu 244 EUR,
- spotreba energie (rozpočet 37 420 EUR, čerpanie 36 329 EUR):
 - elektrická energia 25 107 EUR,
 - vodné a stočné 2 673 EUR,
 - plyn 8 549 EUR).

- Služby

Z ročného rozpočtu služieb vo výške 102 464 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané 93 197 EUR, z toho:

- opravy a udržiavanie 12 193 EUR (bežná údržba 5 669 EUR, revízie 4 417 EUR, oprava automobilov 2 107 EUR),
- cestovné 1 023 EUR (tuzemské 1 023 EUR),
- náklady na reprezentačné: rozpočet 600 EUR, k 31. 12. 2020 bolo čerpané vo výške 218 EUR; náklady na reprezentačné boli čerpané výhradne v súvislosti s dôležitými udalosťami a pracovnými jednaniami.
- ostatné služby 79 763 EUR,

z toho:

 - telekomunikačné služby 3 324 EUR,
 - prenájom telekomunikačnej techniky 1 968 EUR,
 - poštovné 2 242 EUR,
 - služby technika požiarnej ochrany, autorizovaného bezpečnostného technika 1 200 EUR,
 - školenia 150 EUR,
 - tlač čiernotlačových časopisov 5 526 EUR,
 - poplatky 3 934 EUR,
 - honoráre (autorské odmeny za načítanie zvukových kníh a časopisov, autorské odmeny a príspevky do časopisov) 47 011 EUR,
 - režijné náklady 9 688 EUR,
 - spotreba DNM 768 EUR,
 - licencie 3 952 EUR.

- Osobné náklady

Z ročného rozpočtu osobných nákladov vo výške 976 870 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané 976 480 EUR, z toho:

- mzdové náklady 672 680 EUR (v tom mzdy – 608 397 EUR, dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru – 4 600 EUR, odmeny 59 683 EUR),
- náklady na zákonné sociálne poistenie 231 396 EUR,
- ostatné sociálne poistenie 19 443 EUR,
- zákonné sociálne náklady 52 961 EUR.

- Dane a poplatky

Z ročného rozpočtu daní a poplatkov vo výške 1 363 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané 3 735 EUR, z toho:

- daň z nehnuteľností 1 363 EUR,
- ostatné dane a poplatky 2 373 EUR,

z toho:

 - komunálny odpad 2 021 EUR,
 - poplatok za znečistenie ovzdušia 29 EUR,

- koncesionárske poplatky 223 EUR,
- diaľničné známky 100 EUR.

- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť

Z ročného rozpočtu vo výške 246 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané 872 EUR, a to na:

- predaný materiál 692 EUR,
- členské príspevky 180 EUR.

- Odpisy NIM a HIM a tvorba ostatných rezerv z prevádzkovej činnosti

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku boli k 31. 12. 2020 vo výške 93 490 EUR. Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku nie sú rozpočtované. Tvorba ostatných rezerv z prevádzkovej činnosti bola vo výške 163 EUR.

- Finančné náklady

Z ročného rozpočtu finančných nákladov vo výške 1 554 EUR bolo k 31. 12. 2020 čerpané vo výške 1 610 EUR. V tom poistenie motorových vozidiel vo výške 1 545 EUR a poplatky z účtov v štátnej pokladnici vo výške 65 EUR.

- Splatná daň z príjmov

Splatná daň z príjmov bola k 31. 12. 2020 vo výške 4 EUR.

VÝNOSY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť k 31. 12. 2020
60 – Tržby za vlastné výrobky	52 848	38 000	81 808	68 973
64 – Ostatné výnosy	753	0	0	692
65 – Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	155	0	0	213
66 – Finančné výnosy	21	0	0	22
68 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 130 266	1 090 382	1 104 177	1 193 812
Spolu	1 184 043	1 128 382	1 185 985	1 263 712

Rozpočet výnosov na rok 2020 bol schválený vo výške 1 128 382 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 090 382 EUR. V priebehu roka 2020 bol rozpočet upravený na výšku 1 185 985 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 080 182 EUR. Výnosy za rok 2020 boli vo výške 1 263 712 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu bolo 1 157 724 EUR (v tom výnosy z bežných transferov ŠR vo výške 1 064 234 EUR a výnosy z kapitálových transferov ŠR vo výške 93 490 EUR), výnosy z bežných transferov od ostatných vo výške 12 093 EUR, výnosy z bežných transferov od Európskych spoločenstiev vo výške 23 995 EUR a výnosy z vlastnej činnosti vo výške 69 900 EUR. Rozpočet výnosov bol za rok 2020 plnený na 106,6 %.

Porovnanie celkových výnosov

(v eurách)

	k 31. 12. 2019	k 31. 12. 2020
Dotácia zo ŠR / výnosy z bežných transferov	1 011 310	1 100 322
Vlastné zdroje	53 777	69 900
Iné výnosy	0	0
Výnosy z kapitálových a iných transferov	118 956	93 490
Spolu	1 184 043	1 263 712

Hodnotenie dosiahnutých vlastných výnosov

- Tržby z hlavnej činnosti

SKN dosahuje tržby len za hlavnú činnosť, vedľajšiu činnosť nerealizuje.

Výnosy celkom boli k 31. 12. 2020 vo výške 1 263 712 EUR.

Z toho:

▪ Tržby za vlastné výrobky – 68 973 EUR

z toho:

- predplatné za časopisy 3 245 EUR,
- predaj kalendárov 1 770 EUR,
- zhotovenie učebníc 22 240 EUR,
- zhotovenie časopisov 10 788 EUR,
- ostatné výnosy 30 930 EUR.

▪ Tržby za tovar

Tržby za tovar boli k 31. 12. 2020 vo výške 0 EUR.

▪ Ostatné výnosy

Ostatné výnosy boli k 31. 12. 2020 vo výške 692 EUR. Z toho tržby z predaja materiálu vo výške 692 EUR.

▪ Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia

Zúčtovanie ostatných rezerv bolo k 31. 12. 2020 vo výške 213 EUR, v tom ostatné rezervy z prevádzkovej činnosti vo výške 213 EUR.

▪ Finančné výnosy

- úroky 22 EUR.

▪ Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií – 1 193 812 EUR

- výnosy z bežných transferov zo ŠR: 1 064 050 EUR,
- výnosy z bežných transferov z predchádzajúceho obdobia: 184 EUR,
- výnosy z kapitálových transferov zo ŠR: 93 490 EUR,
- výnosy z bežných transferov od ostat.: 12 093 EUR,

- výnosy z bežných transferov ES: 23 995 EUR.

Rekapitulácia výnosov: Výnosy celkom k 31. 12. 2020 boli vo výške 1 263 712 EUR.

4.3 Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči v účtovnej závierke k 31. 12. 2020 dosiahla **kladný hospodársky výsledok vo výške + 8 224 EUR**. Pre porovnanie, v roku 2019 dosiahla kladný hospodársky výsledok vo výške + 2 316 EUR a v roku 2018 dosiahla taktiež kladný hospodársky výsledok vo výške + 151 EUR.

(v eurách)

UKAZOVATEĽ	SCHVÁLENÝ ROZPOČET 2020	UPRAVENÝ ROZPOČET	SKUTOČNOSŤ k 31. 12. 2020	ROZDIEL (6-5)
5 – TRIEDA	1 128 382 (1 090 382)	1 185 985 (1 080 182)	1 255 487	8 225
6 – TRIEDA	1 128 382 (1 090 382)	1 185 985 (1 080 182)	1 263 712	

ROZDIEL: VÝNOSY - NÁKLADY: 1 263 712 EUR – 1 255 487 EUR = + 8 225 EUR

4.4 Prioritné projekty a ich plnenie

a) bežné výdavky

V roku 2020 nebol pre SKN schválený žiaden bežný transfer na prioritný projekt.

b) kapitálové výdavky

V roku 2020 bol pre SKN schválený jeden prioritný projekt z kapitálových výdavkov:

Prvok 08T 0109 – Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva

- IA 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) 2 000 EUR

V priebehu roku 2020 bol tento prioritný projekt upravený rozpočtovým opatrením č. 3 o sumu + 2 500 EUR na celkovú výšku 4 500 EUR.

V roku 2020 boli čerpané finančné prostriedky zo schváleného prioritného projektu na rok 2020 vo výške 4 218 EUR.

4.5 Rozbor výdavkov podľa prvkov economickej klasifikácie a zdrojov

a) bežné výdavky

Pre SKN bol schválený program 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť) vo výške 1 128 382 EUR (z toho zo ŠR: 1 090 382 EUR). V priebehu roka 2020 bol rozpočet upravený na výšku 1 185 985

EUR (z toho zo ŠR: 1 080 182 EUR). Čerpanie prvku 08S0105 bolo k 31. 12. 2020 vo výške 1 166 691 EUR (z toho zo ŠR: 1 060 888 EUR).

Základný prvok, v ktorom organizácia realizuje svoju základnú činnosť
Program 08S0105 – Knížnice a knižničná činnosť

Zdroj 111

Názov: 08S0105 (Knížnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	1 090 382	558 537	208 500	307 345	16 000
Upravený rozpočet	1 080 182	583 537	229 578	251 945	15 122
Skutočnosť	1 060 888	583 537	229 578	232 651	15 122

Zdroj 46

Názov: 08S0105 (Knížnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	38 000	38 000	0	0	0
Upravený rozpočet	81 808	64 035	17 773	0	0
Skutočnosť	81 808	64 035	17 773	0	0

Zdroj 1AC2

Názov: 08S0105 (Knížnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	23 995	20 508	3 487	0	0
Skutočnosť	23 995	20 508	3 487	0	0

Zdroj 131J

Názov: 08S0105 (Knížnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	0	0	0	0	0
Skutočnosť	16 480	0	0	16 480	0

Spolu

Názov: 08S0105 (Knížnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	1 128 382	596 537	208 500	307 345	16 000
Upravený rozpočet	1 185 985	668 080	250 838	251 945	15 122
Skutočnosť	1 183 171	668 080	250 838	249 131	15 122

b) kapitálové výdavky

V priebehu roka 2020 boli pre SKN schválené tieto kapitálové transfery:

Zdroj 111

Názov: 08T0109 (Stratégia rozvoja slovenského knižovníctva)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	4 500	4 500
Skutočnosť	4 218	4 218

Zo schválenej sumy kapitálových výdavkov v programe 08T0109 vo výške 4 500 EUR je prioritný projekt, a to: SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov). Čerpanie k 31. 12. 2020 bolo vo výške 4 218 EUR.

Zdroj 111

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	48 200	48 200
Skutočnosť	0	0

Zo schválenej sumy kapitálových výdavkov v programe 08S0105 vo výške 48 200 EUR sú tieto investičné akcie:

1. SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo) vo výške 35 000 EUR,
2. SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice) vo výške 9 600 EUR,
3. SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 600 EUR.

Vzhľadom na to, že tento kapitálový transfer vo výške 48 200 EUR bol schválený až v závere roka 2020, jeho čerpanie bude až v roku 2021. Čerpanie k 31. 12. 2020 bolo vo výške 0 EUR.

Zdroj 131I

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	0	0
Skutočnosť	3 715	3 715

K 30. 6. 2020 boli čerpané kapitálové výdavky vo výške 3 715 EUR z investičnej akcie č. 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Vybavenie súčasných skladových priestorov novými regálmi na uskladnenie rozširujúceho fondu dokumentov v Braillovom písme v historickej budove na Námestí Majstra Pavla 32), zdroj 131I (2018) a programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť. Investičná akcia bola schválená ešte v závere roka 2019.

Prvky, v ktorých sa rozpočtujú tzv. prioritné projekty

V roku 2020 bol pre SKN schválený prioritný projekt z kapitálových výdavkov.

Zdroj 111

Názov: 08T 0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	4 500	4 500
Skutočnosť	4 218	4 218

V priebehu roka 2020 bol schválený kapitálový transfer pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume 2 000 EUR. Finančné prostriedky boli určené na realizáciu prioritného projektu. Rozpočtovým opatrením č. 3 bol rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2020 upravený v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Dodávka a montáž klimatizačného zariadenia v archíve zvukových dokumentov) v sume + 2 500 EUR na celkovú výšku 4 500 EUR. Finančné prostriedky boli určené na dofinancovanie prioritného projektu. K 31. 12. 2020 boli tieto finančné prostriedky určené na prioritný projekt čerpané vo výške 4 218 EUR.

4.6 Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov

V roku 2020 neboli použité žiadne finančné prostriedky z mimorozpočtových zdrojov.

5 Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie

Názov projektu	Získaná suma (v EUR)	Prostriedky EU/ŠR (v EUR)	Forma vynaloženia	Použité prostriedky (v EUR)
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta)	7 859	0 / 7 859	mzdy / odvody	7 859
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 60 Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov CHD alebo CHP)	28 230	23 995 / 4 235	mzdy / odvody	28 230
Spolu	36 089	23 995*/ 12 094**	mzdy/odvody	36 089

* prostriedky vo výške 23 995 EUR boli použité zo zdroja 1AC2 (Európsky sociálny fond – prostriedky EU), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

** prostriedky vo výške 12 094 EUR boli použité zo zdroja 46 (Iné zdroje), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

6 Podnikateľská činnosť

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči nevykonáva podnikateľskú činnosť a hospodársky výsledok má vyčíslený len za hlavnú činnosť.

7 Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie

Majetok a záväzky

Ako dlhodobý nehmotný majetok sa účtujú aktivované náklady na vývoj, softvér, ocenené autorské práva, projekty, technické zhodnotenie, ak nie je súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku, ktorých vstupná cena je vyššia ako 2 400 EUR pre nehmotný majetok a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého nehmotného majetku k 1. 1. 2020 bol vo výške 18 042 EUR. V priebehu roka 2020 neboli zaznamenané žiadne prírastky, úbytky boli vo výške 9 859 EUR. Konečný stav dlhodobého nehmotného majetku bol k 31. 12. 2020 vo výške 8 183 EUR. Dlhodobý nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Ako dlhodobý hmotný majetok sa účtujú pozemky, stavby, byty a nebytové priestory, umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 EUR s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého hmotného majetku k 1. 1. 2020 bol 2 692 885 EUR. V roku 2020 bol obstaraný dlhodobý hmotný majetok v hodnote 7 933 EUR. Vyradený bol dlhodobý hmotný majetok vo výške 23 935 EUR. Skutočný stav dlhodobého hmotného majetku bol k 31. 12. 2020 vo výške 2 676 883 EUR. Tento majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách. Drobný majetok s dobou použiteľnosti kratšou ako jeden rok alebo s obstarávacou cenou u hmotného majetku od 1 EUR do 1 700 EUR a u nehmotného majetku od 1 EUR do 2 400 EUR sa vedie na osobných kartách zamestnancov.

Počiatočný stav DHM bol k 1. 1. 2020 vo výške 289 793 EUR. V roku 2020 bol zakúpený DHM v celkovej hodnote 15 115 EUR. V roku 2020 bol vyradený DHM vo výške 2 756 EUR. Konečný stav DHM bol k 31. 12. 2020 vo výške 302 152 EUR.

Počiatočný stav DNM bol k 1. 1. 2020 vo výške 16 341 EUR. V roku 2020 bol zakúpený DNM vo výške 69 EUR a vyradený bol vo výške 1 793 EUR. Konečný stav DNM k 31. 12. 2020 bol vo výške 14 617 EUR.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný na podsúvahových účtoch 771 a 790 a v operatívnej evidencii na inventárnych kartách.

Majetkové usporiadanie nehnuteľností:

SKN spravuje k 31. 12. 2020 tieto nehnuteľnosti:

1. Budova na Námestí Majstra Pavla 32, zapísaná na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcely 855, výmere 429 m².
2. Budova na Štúrovej ulici 36, so zastavanou plochou (dvorom) a garážou, zapísané na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parciel 1192, 1193, 1194/1 a 1194/2 o výmere 599 m², 748 m², 33 m² a 30 m².

Nehnuteľnosti sú zaevidované a majetkovo vysporiadané.

Rekapitulácia majetku k 31. 12. 2020

Účet	Názov účtu	Skutočný stav (v EUR)
021	Budovy a stavby	517 002
022	Stroje, prístroje	1 582 003
023	Dopravné prostriedky	66 555
029	Ostatný dlhodobý hmotný majetok	503 325
031	Pozemky	7 996
771 -790	Drobný nehmotný majetok	14 617
771 -790	Drobný hmotný majetok	302 152
	Spolu	2 993 650

Pohľadávky a záväzky

Pohľadávky v eurách		
	Hodnota k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Hodnota k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Pohľadávky - podľa doby splatnosti	70	0
Pohľadávky v lehote splatnosti		0
Pohľadávky po lehote splatnosti	70	
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	70	0
Pohľadávky podľa zostatkovej doby splatnosti	70	0
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka	70	0
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov		
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	70	0
Záväzky v eurách		
	Výška k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Výška k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Záväzky - podľa doby splatnosti	137 325	161 502
Záväzky v lehote splatnosti	137 325	161 502
Záväzky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	137 325	161 502
Záväzky podľa doby splatnosti	137 325	161 502
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka	137 325	161 502
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti od jedného roka do päť rokov		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako päť rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	137 325	161 502

Stav a vývoj pohľadávok celkom

K 31. 12. 2020 boli evidované pohľadávky vo výške 70 EUR, ide o účet 311 – Odberatelia vo výške 70 EUR.

Stav a vývoj záväzkov celkom

Záväzky evidované k 31. 12. 2020 sumou 137 325 EUR pozostávajú zo záväzkov voči dodávateľom, zamestnancom SKN, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky:

321 – Dodávatelia	3 456 EUR
331 – Zamestnanci	68 604 EUR
333 – Záväzky voči zamestnancom	522 EUR
336 – Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia	46 976 EUR
342 – Ostatné priame dane	13 362 EUR
345 – Ostatné dane a poplatky	0 EUR
372 – Transfery a ostatné zúčtovanie...	1 795 EUR
379 – Iné záväzky	150 EUR
472 – Záväzky zo sociálneho fondu	2 460 EUR

- a) záväzky voči dodávateľom v sume 3 456 EUR vznikli z došlých dodávateľských faktúr ku koncu sledovaného obdobia, úhrada ktorých z časových dôvodov nemohla byť realizovaná,
- b) záväzky voči zamestnancom, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky súvisiace s vyplatením mzdových prostriedkov za mesiac december 2020 vo výplatnom termíne január 2021.

8 Zhodnotenie zamestnanosti

POČET ZAMESTNANCOV

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2020 stanovilo pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči orientačný ukazovateľ – priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov 48,0.

K 31. 12. 2020 bol **priemerný prepočítaný evidenčný počet zamestnancov 44,4.**

K 31. 12. 2020 bol **evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách 44**, z toho 30 žien, čo predstavuje 68,2 %-ný podiel.

FLUKTUÁCIA ZAMESTNANCOV

Fluktuácia zamestnancov v priebehu roka 2020 bola nasledovná:

- počet nových pracovných pomerov 4
- počet skončených pracovných pomerov 4

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2020

	Počet
vedúci zamestnanci	7
odborní zamestnanci knižníc	26
administratívni zamestnanci	4
ostatní (robotníci, prev. zamestnanci)	7
Spolu	44

V SKN je zavedený dvojstupňový systém riadenia. Základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania, nositeľom úloh organizácie je oddelenie.

- V súlade s organizačnou štruktúrou mala SKN 7 riadiacich zamestnancov, z toho:
- 1 zamestnanec vo funkcii riaditeľ,
 - 6 zamestnancov vo funkcii vedúcich oddelení.
- Podiel žien vo vedúcich funkciách: 42,9 %.

KVALIFIKAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2020

VŠ II. stupňa	VŠ I. stupňa	ÚSO	SO	Z
20	1	19	2	2

Zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním I. a II. stupňa tvorili 45,5 % z celkového počtu zamestnancov.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2020

Do 25 r.	26 – 30 r.	31 – 35 r.	36 – 40 r.	41 – 45 r.	46 – 50 r.	51 – 55 r.	56 – 60 r.	Nad 60 r.
2	0	1	4	4	7	9	5	12

Priemerný vek zamestnancov bol 51,1 roka.

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SKN zamestnávala 8 zamestnancov so zdravotným postihnutím, z toho 1 zamestnanec pracoval na skrátený pracovný úväzok.

Podľa § 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má SKN priznané postavenie chránenej dielne, v ktorej zamestnáva 7 občanov so zdravotným postihnutím. Jednou z foriem finančných podpôr, ktoré prispievajú k zamestnávaniu týchto občanov je príspevok na činnosť pracovného asistenta. Jeden pracovný asistent pomáha 3 nevidiacim zamestnancom prekonávať bariéry pri vykonávaní zamestnania a osobných potrieb počas pracovného času.

DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO PRACOVNÉHO POMERU

V hodnotenom období boli uzatvorené 2 dohody o pracovnej činnosti.

ODMEŇOVANIE ZAMESTNANCOV

Odmeňovanie zamestnancov upravuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na základe nariadenia vlády SR č. 388/2018 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a v súlade s Kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na roky 2019 – 2020 sa od 1. januára 2020 zvýšila základná stupnica platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme o 10 %. Zamestnancom, ktorí vykonávajú odborné činnosti v oblasti tvorby, šírenia, uchovávania a sprístupňovania kultúrnych hodnôt bol zvýšený tarifný plat o ďalších 5 %.

Na základe rozpoisového listu MK SR č. MK-1839/2020-421/1289 zo dňa 23. 1. 2020 boli pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpísané záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2020 vo výške 1 090 382 EUR, z toho **mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania** vo výške 596 537 EUR (z toho zo ŠR: 558 537 EUR). V roku 2020 bol rozpočet upravený na výšku 668 080 EUR (z toho zo ŠR: 583 537 EUR). Rozpočet v kategórii 610 bol čerpaný k 31. 12. 2020 **vo výške 668 080 EUR** (z toho zo ŠR: 583 537 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu na 100 %).

Priemerný mesačný plat za rok 2020 bol vo výške 1 254 EUR. Oproti roku 2019 je to nárast o 103 EUR.

PRIEMERNÝ MESAČNÝ PLAT ZAMESTNANCOV

Rok	Suma v eurách
2018	980,00
2019	1 151,00
2020	1 254,00

AKTIVITY NA ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Obsah vzdelávania bol v roku 2020 zameraný na skvalitňovanie a pripravenosť zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme na plnenie úloh vyplývajúcich z opisov ich pracovných činností. Zvýšenú pozornosť sme venovali podpore odborných a osobnostných kompetencií zamestnancov prostredníctvom účasti na seminároch, školeniach či iných vzdelávacích aktivitách. Aj na túto oblasť mala vplyv pandémia ochorenia COVID-19.

Vzdelávacia činnosť:

- seminár Ročná mzdová zvierka v SOFTIP HR PLUS, 22. 1. 2020, Košice,
- Valné zhromaždenie Slovenskej asociácie knižníc, 19. 2. 2020, Martin,
- online seminár Softip HR Plus: Nemocenské dávky a nároky na „Prvú pomoc“ v aplikácii PAM, 27. 4. 2020,
- online konferencia ESET Security Days, Bratislava:
Ťažko skúšaná firemná bezpečnosť, 12. 5. 2020,
Riešenia pre firemné prostredie, 14. 5. 2020,
Zákon o kybernetickej bezpečnosti, 19. 5. 2020,
- zasadnutie redakčnej rady časopisu Knižnica, 11. 8. 2020, Slovenská národná knižnica, Martin,
- medzinárodná online konferencia Múzeá a galérie bez bariér, 23. 11. 2020, Dubnica nad Váhom,
- online zasadnutie celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 3. 12. 2020.

Prednášková činnosť:

- Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, 4. 3. 2020: *Mgr. Norbert Végh: Digitálna fonotéka pre nevidiacich a jej využívanie v praxi.*

Publikačná činnosť:

- VÉGH, Norbert, 2020. Prehľad slovenských mobilných aplikácií vhodných pre knižnice. *ITlib Informačné technológie a knižnice*. 24(1), 34-37. ISSN 335-793X.

Propagácia v médiách:

- RTVS - Rádio Regina Východ, prezentácia činnosti a služieb knižnice v živom vysielaní, 15. 10. 2020 (Ing. František Hasaj, Mgr. Alena Repaská, Mgr. Norbert Végh)

Kolektívne členstvo v profesijných združeniach:

Slovenská asociácia knižníc,

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc,

Slovenská národná skupina Medzinárodného združenia hudobných knižníc, archívov a dokumentačných stredísk (IAML).

Individuálne členstvo v odborných komisiách a profesijných združeniach:

Ing. František Hasaj – člen Ústrednej knižničnej rady, poradného orgánu ministerky kultúry Slovenskej republiky,

Mgr. Alena Repaská – členka odbornej komisie Fondu na podporu umenia pre podprogram 5.1 Knižnice, členka komisie na tvorbu zbierok Múzea špeciálneho školstva v Levoči,

Mgr. Norbert Végh – člen celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc,
Mgr. Gabriela Rerková – členka výboru Regionálnej organizácie Slovenského syndikátu novinárov
v Košiciach.

VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Izba Mateja Hrebendu. Stála expozícia exponátov týkajúcich sa života a práce Mateja Hrebendu, Námestie Majstra Pavla 32 v Levoči. Vybrané exponáty sa dajú vyhmatať, texty k výstave sú prístupné návštevníkom vo zväčšenom type písma, v Braillovom písme a vo zvukovom zázname.

Slovensko a UNESCO. Hmatová výstava s ukážkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – reliéfná grafika. Inštalovaná v zasadačej miestnosti SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Videnie nevidenia – i videnia. Hmatová výstava kresleného humoru o ľuďoch, ktorým zrak úplne alebo čiastočne chýba, ale aj o zraku ako takom od autorov z rôznych kútov sveta, doplnená o reliéfnu grafiku. Zámerom výstavy je humornou, nenásilnou formou upozorniť ľudí na to, akú dôležitú úlohu plní v ľudskom živote zrak a aké prekážky musia prekonávať tí, ktorým tento vnem chýba. Inštalovaná na chodbe prízemí SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Majster Pavol z Levoče. Hmatová výstava s ukážkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – farebná fotografia – reliéfná grafika. Inštalovaná na chodbe 1. poschodia SKN, Štúrova 36 v Levoči.

ANALYTICKÉ MATERIÁLY A SMERNICE

- Správa o činnosti a hospodárení za rok 2019,
- Dodatok č. 1 ku Kolektívnej zmluve na rok 2019, účinný od 1. 1. 2020,
- Správa o činnosti a hospodárení za 1. polrok 2020,
- Pandemický plán Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči pre prípad pandémie v Slovenskej republike,
- Bezpečnostný projekt na ochranu osobných údajov – aktualizácia projektu v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Plán činnosti na rok 2021 (ako súčasť kontraktu medzi MK SR a SKN na rok 2021),
- Dodatok č. 1 k Smernici pre výkon finančnej kontroly v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči,
- Dodatok č. 2 ku Kolektívnej zmluve na rok 2019 účinný od 1. 1. 2021.

SKN v roku 2020 spolupracovala na príprave podkladov k tvorbe a vyhodnocovaniu plnenia úloh z nasledujúcich vládnych strategických a koncepcných dokumentov:

- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 – podklady k odpočtu za roky 2018 a 2019,
- Akčný plán ochrany osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020 – odpočet plnenia úloh za roky 2018 a 2019,
- Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2016 – 2020 – odpočet plnenia úloh za rok 2019,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020 – odpočet plnenia úloh za roky 2018 – 2019,
- Odpočet plnenia úloh v oblasti výkonu štátnej politiky vo vzťahu ku Slovákom žijúcim v zahraničí,
- Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019 – odpočet plnenia úloh za roky 2016 až 2019,
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím – odpočet plnenia úloh za rok 2019,
- Kultúrne aktivity realizované s českými partnermi – odpočet plnenia úloh za rok 2019,
- Akčný plán pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025 – odpočet plnenia úloh za obdobie od 1. 1. 2019 – 31. 5. 2020,

- Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020 – odpočet plnenia úloh za rok 2020,
- Stanovisko SKN k pripravovanému Národnému programu kvality,
- Monitoring stavu zachovania pamiatkových hodnôt lokality zaradenej do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia 2019 – 2020.

9 Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie

Hlavné skupiny používateľov výstupov SKN predstavujú **osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, ktoré sú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia nevidiace alebo majú poruchu zrakového alebo iného vnímania textu, ktorá im neumožňuje čítať alebo inak vnímať text v rovnakej miere ako osobe bez takéhoto postihnutia. Sú to aj osoby s fyzickým postihnutím, ktoré im neumožňuje manipulovať text v tlačenej forme tak, aby mohli zamerať svoj zrak na text v rozsahu, ktorý je bežne potrebný na čítanie.

Knižnica poskytuje základné a špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Knižnično-informačné služby knižnice využívajú registrovaní používatelia osobne na pracoviskách, prostredníctvom zásielkovej služby, pravidelnej donáškovej služby alebo cez webovú stránku knižnice. Všetky knižnično-informačné služby sú používateľom poskytované **bezplatne**.

Služby knižnice v hodnotenom období využilo 1 167 aktívnych používateľov, z toho 480 využívalo aj služby digitálnej knižnice SKN.

Rozdelenie používateľov podľa jednotlivých kategórií:

- bežný čitateľ	984
- deti a mládež	126
- organizácia	35
- zamestnanec knižnice	22

Verejné knižnice, v ktorých sú zriadené pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov, registrovali **874 používateľov**. Týmto pracoviskám pravidelne dodávame cirkulačné súbory obsahujúce zvukové knihy.

SKN má v rámci Slovenska **výhradné postavenie na vydávanie časopisov pre osoby so zrakovým postihnutím**. Pripravuje pre nich celkom 18 periodík s rôznym obsahovým zameraním a periodicitou. Napriek tomu, že od roku 2011 bol v zriaďovacej listine SKN okruh používateľov rozšírený aj o iné zdravotné postihnutia, časopisy odoberajú a čítajú primárne nevidiaci a slabozrakí. Našou snahou je šíriť tlač aj medzi ľudí s iným než zrakovým znevýhodnením a získavať ich ako svojich potenciálnych čitateľov a predplatiteľov.

Obsahové zameranie 18 druhov časopisov je široké a pestré, zahŕňa všetky sféry života. Najstarším z nich je Nový život, ktorý vychádza od roku 1949. Za viac ako 70 rokov má zadefinovanú obsahovú i grafickú štruktúru, stále rubriky, široký okruh verných čitateľov i dopisovateľov, stálych externých spolupracovníkov. Aj preto patrí medzi časopisy s najvyšším nákladom a najvyššou čítanosťou.

Popri kmeňovom časopise vydáva SKN periodiká pre ženy, mladých ľudí, športovcov, priaznivcov kultúry a umenia, hudby, literatúry, vedy a techniky, šachu, profesionálnych masérov i veriacich rôznych konfesíí. Pokrýva tak široký záber ich potrieb a záujmov.

Od roku 2002 redakcia sprostredkováva nevidiacim aj výber článkov z piatich časopisov určených vidiacej verejnosti, monitorovaný podľa ich záujmu a výberu. Prvým bol týždenník Život, rokmi pribudli Slovenska, Zdravie, Diabetik a Zem&Vek. Časopisy vychádzajú vo zvukovom zázname

na CD nosičoch, mesačne a dvojmesačne, ide o výber článkov, nie ich kompletne vydania, s výnimkou časopisu Zem&Vek, ktorý predstavuje kompletnú verziu časopisu a je šírený elektronicky.

V roku 2020 si **časopisy objednalo 497 predplatiteľov**, čo je oproti roku 2019 o 23 menej. Tento pokles má podľa nášho prieskumu niekoľko možných ukazovateľov a je dlhodobým trendom. Prvým z nich je fakt, že medzi našimi dlhoročnými predplatiteľmi prevládajú seniori. Tí prirodzene odchádzajú alebo kvôli zdravotným problémom a starobe strácajú motiváciu časopisy čítať a predplácať si ich. Zároveň však vychádzame z predpokladu, že toto číslo je len reálnym ukazovateľom predplatiteľstva, nie objektívnym ukazovateľom o počte našich čitateľov. Keďže si niektorí čitatelia z nízkych príjmov predplatné nemôžu dovoliť, časopisy si neobjednávajú, ale požičiavajú (máme skúsenosti). Hoci teda nefigurujú medzi našimi predplatiteľmi, naše časopisy čítajú. Tento ukazovateľ však ostáva abstraktný. V budúcnosti sa chceme zamerať aj na prieskum v tejto oblasti. Ďalší, prirodzený ukazovateľ, je nezáujem o čítanie tlače (mnohí si požičiavajú z SKN len knihy, tlač si nepredplácajú). Napriek tomu sa propagáciou a zatraktívením náplne časopisov, ako aj flexibilným zaraďovaním nových rubrik snažíme získať nových záujemcov o našu tlač. Treba poznamenať, že napriek tomuto miernemu poklesu hľadáme nové možnosti aj v prístupe a komunikácii so samotnými čitateľmi. **Abonentov máme z celého Slovenska, Českej republiky, Srbska, Francúzska, USA aj Ukrajiny** a veríme, že o nás vedia aj ďalší.

Ďalším ukazovateľom je skupina mladých čitateľov, ktorá v databáze našich predplatiteľov nechýba, no v súčasnosti preferuje najmä elektronické médiá a „rýchlejšiu“ internetovú dostupnosť informácií. Tento trend považujeme za nezvratiteľný, nakoľko periodicita niektorých našich časopisov im nemôže konkurovať, avšak pri skvalitňovaní našich služieb berieme do úvahy aj tento aspekt a snažíme sa periodicitu zhrubovať a aktualizovať. V posledných rokoch sa teda časť našich čitateľov presúva z jednotlivých braillovských či zvukových periodík na digitálne, t. j. CD balíček, e-mailový balíček a audioweb, ktoré obsahujú 11 až 12 periodík. O mladých čitateľov sa navyše už niekoľko rokov uchádzame propagáciou našej tlače na sociálnej sieti Facebook, kde máme aktuálne 378 návštevníkov.

Ako potenciálna sa v zmysle záujmu o naše časopisy javí rokmi aj skupina vidiacich dôchodcov, ktorým sa vekom zrak zhoršuje alebo ho úplne strácajú. Preto chceme s ponukou našich časopisov oslovovať perspektívne aj domovy dôchodcov, kde sme v minulosti už naše periodiká po dohode s ich riaditeľmi propagovali a ponúkali.

Napriek všetkým uvedeným faktorom a problémom súvisiacim s poklesom záujmu o tlač pre nevidiacich a slabozrakých treba zdôrazniť, že pre mnohých zrakovo postihnutých ľudí predstavujú naše časopisy neodmysliteľnú súčasť ich života. Širokou škálou oblastí cielených na ich hendikep poskytujú servis informácií, ktoré nájdú v iných periodikách mnohokrát len okrajovo a sporadicky.

Redakcia je preto permanentne s mnohými svojimi čitateľmi v úzkom kontakte. V snahe vyjsť im v ústrety sa snaží koncipovať obsah časopisov aj podľa ich záujmu a návrhov. Aj takto vedie cesta k získaniu čitateľa. V budúcnosti by mala byť v tomto zámere nápomocná aj spomínaná redakčná rada.

Vydávanie časopisov pre zrakovo postihnutých považujeme aj napriek niektorým negatívnym ukazovateľom naďalej za výsostne opodstatnené a v zastúpení tlače v rámci Slovenska jedinečné, nakoľko ide o špecifickú skupinu čitateľov s nárokmi i právami na prístupnosť k informáciám. Trend úbytku čitateľov či predplatiteľov tlače, ako aj ukazovateľ klesajúcej predajnosti kníh je v súčasnosti celospoločenským javom. Svedčí o tom klesajúca predajnosť kníh a časopisov a dokonca zánik niektorých dlhoročne vychádzajúcich periodík.

Významnou skupinou používateľov výstupov SKN sú organizácie reprezentujúce osoby so zdravotným postihnutím, predovšetkým **Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska**, ďalej **výchovno-vzdelávacie, kultúrne a ďalšie inštitúcie** (školy, múzeá, galérie, štátne úrady, organizácie verejnej správy a samosprávy, občianske združenia atď.) **vyvíjajúce aktivity v prospech zdravotne postihnutých** prostredníctvom služieb a produktov SKN.

10 Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi

V roku 2020 sa v SKN uskutočnili **dve vonkajšie kontroly**.

Slovenský odborový zväz verejnej správy a kultúry – republikový zväzový inšpektor BOZP v súlade s § 29 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov a § 149 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov vykonal v SKN v dňoch 23. 1. 2020 a 27. 1. 2020 kontrolu nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Kontrolou plnenia vybraných úloh zamestnávateľa v oblasti BOZP a kontrolou vybraných pracovísk boli zistené dva nedostatky. Jeden nedostatok bol odstránený ihneď po vykonaní kontroly. Ďalší nedostatok – nepredloženie záznamu o odstránení nedostatkov z odborných prehliadok a skúšok elektrických zariadení – mal určený termín na odstránenie do 31. 12. 2020, úloha splnená.

Úrad vládneho auditu, pracovisko Zvolen v súlade s Poverením na vykonanie vládneho auditu č. 20100095-P-08 zo dňa 15. 10. 2020 bol v dňoch 16. 10. 2020 – 14. 12. 2020 audítorskou skupinou vykonaný v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči vládny audit č. 20100095-P-08 zameraný na overenie a hodnotenie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými financiami a hodnotenie ďalších skutočností so zameraním na dodržiavanie postupu pri nakladaní s majetkom štátu a pohľadávkami štátu za rok 2019. Auditované obdobie od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019. Na základe Správy vládneho auditu č. 20100095-P-08 (UVA-002710/2020-7) zo dňa 11. 12. 2020 neboli zistené závažné nedostatky. Identifikovaný bol jeden nedostatok s nízkou závažnosťou, ktorý nemá finančný charakter, a to nevykonávanie základnej finančnej kontroly zákonom stanoveným spôsobom. SKN prijala opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku.

11 Záver

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči je **celoštátnou špeciálnou knižnicou** a súbežne **aj vydavateľstvom periodických a neperiodických publikácií a dokumentov v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, vo zväčšenom type písma, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme**. Zároveň je jedným z najvýznamnejších subjektov v oblasti plnenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v Slovenskej republike.

Knižnica v roku 2020 vykonávala všetky štandardné knižnično-informačné, edičné a vydavateľské činnosti a **podarilo sa jej splniť, dokonca v niektorých oblastiach aj prekročiť stanovené ukazovatele formulované v kontrakte na rok 2020**. Zamestnanci knižnice počas **koronakrízy pracovali v obvyklom režime, bez možnosti využitia práce z domu**. Interný krízový štáb zložený z vedúcich zamestnancov knižnice na základe usmernení Úradu verejného zdravotníctva SR a príkazov ministerky kultúry SR prijal preventívne opatrenia na zvýšenie individuálnej a kolektívnej ochrany zamestnancov i návštevníkov knižnice.

Napriek určitým obmedzeniam ako aj úplnému zákazu poskytovať knižnično-informačné služby používateľom knižnice z dôvodu šírenia ochorenia COVID-19 sa nám podarilo zvýšiť počet výpožičiek oproti predchádzajúcemu roku o 3 518. Prioritou záujmu čitateľov počas pandémie sa stala digitálna knižnica s obsahom takmer 7 636 zvukových kníh a časopisov. Prostredníctvom cirkulačných súborov bolo verejným knižniciam dodaných 6 212 zvukových kníh, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 138 viac. Pre vybrané knižnice sme okrem týchto pravidelných zásielok pripravili mimoriadne putovné súbory zvukových kníh pre zvýšenie ponuky kníh pre čitateľov žijúcich

v spádových oblastiach knižníc. Knižníci sa v období zákazu poskytovania osobných výpožičiek venovali predovšetkým zásielkovým službám pre čitateľov z celého Slovenska, ktoré fungovali bez obmedzenia, avšak za zvýšenej hygienickej očisty vypožičiavaného knižničného fondu, ako aj prácam, ktoré nie je možné plynule vykonávať počas otvorenej prevádzky (napr. presuny objemných zväzkov braillovských kníh do nového regálového systému, očista KF, vyraďovanie KF).

V roku 2020 sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v Bratislave pripravili pre zrakovo postihnutých žiakov/študentov **novinku** v podobe **253 zdigitalizovaných učebníc, pracovných zošitov a povinnej literatúry pre základné školy vo formáte PDF**, ktoré sú sprístupnené na webovej stránke knižnice. Mnohé z nich sú prelinkované so zvukovou verziou kníh a s katalógom kníh v Braillovom písme. Knihy povinného čítania boli doplnené zvukovou verziou, ktorá vznikla vygenerovaním súborov MP3 v syntetickej reči. Podľa dostupných informácií, na žiadanej inej webovej stránke na Slovensku nie sú nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým čitateľom k dispozícii digitálne učebnice, s možnosťou ich stiahnutia v prístupnom formáte, v takomto rozsahu, prípadne vo zvukovom zázname, ako je to v tomto prípade. Táto služba je prínosom aj pre učiteľov so zrakovým postihnutím, ktorí si dokážu knihy čítať na rôznych mobilných zariadeniach a uľahčiť si tak prípravu na vyučovanie. Digitálna učebnica má nespornú výhodu aj pre slabozrakých pri zväčšení písma a obrázkov.

Pandémia neovplyvnila ani produkciu časopisov v ich periodicite. Napriek tomu, že podmienky obsahového napĺňania predovšetkým autorsky zameraných periodík boli veľmi náročné, usilovali sme sa publikovať články na čitateľsky zaujímavej úrovni. Intenzívnejšia spolupráca s externými dopisovateľmi umožnila pokryť širokú škálu tém aj celoslovenský záber jednotlivých aktivít, ktoré sa výnimočne, v rámci uvoľnenia opatrení, vyskytli.

Navzdory dočasnému 3-týždňovému prerušeniu načítavania zvukových kníh a časopisov v marci 2020 sa plánované úlohy oddelenia zvukových štúdií v roku 2020 podarilo splniť. Prispelo k tomu zabezpečenie externého načítavania načítavateľmi v ich domácom prostredí pomocou našej nahrávacej techniky. Pohotovo sme reagovali na zabezpečenie dištančného vzdelávania zrakovo postihnutých žiakov počas koronakrízy vydaním braillovských učebných textov z 13 predmetov a ich expedíciu na domáce adresy žiakov.

V porovnaní s rokom 2019 sme dosiahli **zvýšenie vlastných príjmov o 18 733 EUR, predovšetkým realizáciou objednávok z externého prostredia** (výroba braillovských učebníc v kombinácii s reliéfnou grafikou, kandidátnych listín pre Voľby do NR SR 2020 v Braillovom písme a vo zvukovom zázname, sprístupňovanie hmatových výstav s braillovskými popiskami, výroba orientačných plánov, označovanie historických pamiatok či prostriedkov verejnej dopravy).

Vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní dňa 7. 1. 2021 vzala na vedomie Informáciu o vytvorení Slovenskej autority pre Braillovo písmo v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, ktorú predložila ministerka kultúry Slovenskej republiky v súlade s opatrením 4.7.10. „Zriadiť národnú autoritu pre štandardizáciu Braillovho písma“ Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 a v súlade s odporúčaním č. 64 Záverečných odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím „Výbor odporúča, aby zmluvný štát podporil zriadenie slovenskej národnej autority Braillovho kódu a zabezpečil vytvorenie štandardizovaného slovenského Braillovho kódu“. Vydaním Rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o zmene a doplnení zriaďovacej listiny Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči č. MK – 6728/2020-110/22938 zo dňa 15. 12. 2020 s účinnosťou **od 15. decembra 2020** plní úlohy **Slovenskej autority pre Braillovo písmo** naša inštitúcia. Týmto aktom si Slovenská republika splnila záväzok vytvorenia národnej autority Braillovho písma, ktorá má zaručiť existenciu štandardizovaného unifikovaného Braillovho písma potrebného na rozšírenie jeho používania pri vzdelávaní, zamestnávaní a v aplikáciách informačných a komunikačných technológií. SKN bude mať na tento účel od 1. 2. 2021 vytvorené dve systematizované pracovné miesta. Rada Slovenskej autority pre Braillovo písmo ako odborný

a schvaľovací orgán Slovenskej autority pre Braillovo písmo a poradný orgán riaditeľa SKN bude zložená z expertov na Braillovo písmo, ktorých služby budeme aktívne využívať pri spracovávaní konkrétnych úloh.

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči je jedným z pilierov kultúrnosti, informovanosti a vzdelanosti zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených na Slovensku, ktorým kvalitu života determinuje sťažený prístup k informáciám. Pandémia COVIDu-19 a s ňou spojená sociálna izolácia ukázala, že knižnica pre nevidiacich ako inštitucionálny zdroj zhromažďovania, spracovávania, sprístupňovania a uchovávania knižničných dokumentov a informácií zohráva pre zrakovo postihnutých veľmi dôležitú úlohu. Sú na nej závislí a prílev informácií z knižnice je pre nich veľkým darom. Aktuálne a zároveň nadčasovo je preto v súčasnej situácii vnímané vyznanie nevidiaceho čitateľa Ondreja Sýkoru, ktoré umožňuje hodnoty a význam slepeckej knižnice lepšie pochopiť a prijať za svoje:

„Čo mi dala slepecká tlač? Dala mi istotu, že nie som stratený. Že nie som sám, jediný so svojimi myšlienkami príliš dlho. Dala mi silu vzoprieť sa neistote, či som schopný žiť ako hrdý človek, dala mi možnosť uplatniť sa pracovne, a tým aj spoločensky, dala mi možnosť kultúrneho vyžitia sa, rehabilitovala môj nerv života do polohy ľudskej dôstojnosti, dala mi... Mohol by som pokračovať vo vyratúvaní toho, čo mi dala tlač pre nevidiacich. Spomeniem však aspoň jedno, čo mi nedala, a preto mi vlastne darovala ešte viac. Nedala mi komplex negramotnosti, ktorý mi hrozil po náhlej strate zraku!“

Levoča 17. februára 2021

Ing. František Hasaj
riaditeľ

Správu vypracovali:

PhDr. Mária Bendíková, Mgr. Alena Repaská

Ing. Marián Ferko, Ing. Milan Heimschild, Ing. Ján Meluch, Mgr. Daniela Dubivská

Príloha:

Organizačná schéma Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči platná k 31. 12. 2020

**ORGANIZAČNÁ SCHÉMA
SLOVENSKEJ KNIŽNICE PRE NEVIDIACICH MATEJA HREBENDU V LEVOČI
PLATNÁ K 31. 12. 2020**

